

Kesengele: Bible for Acts

Formatted for Translators

©2022 Wycliffe Associates

Released under a Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

Bible Text: The English Unlocked Literal Bible (ULB)

©2017 Wycliffe Associates

Available at <https://bibleineverylanguage.org/translations>

The English Unlocked Literal Bible is based on the unfoldingWord® Literal Text, CC BY-SA 4.0. The original work of the unfoldingWord® Literal Text is available at <https://unfoldingword.bible/ult/>.

The ULB is licensed under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

Notes: English ULB Translation Notes

©2017 Wycliffe Associates

Available at <https://bibleineverylanguage.org/translations>

The English ULB Translation Notes is based on the unfoldingWord translationNotes, under CC BY-SA 4.0. The original unfoldingWord work is available at <https://unfoldingword.bible/utn>.

The ULB Notes is licensed under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

To view a copy of the CC BY-SA 4.0 license visit <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

Below is a human-readable summary of (and not a substitute for) the license.

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format. Adapt — remix, transform, and build upon the material for any purpose, even commercially.

The licensor cannot revoke these freedoms as long as you follow the license terms.

Under the following conditions:

Attribution — You must attribute the work as follows: "Original work available at <https://BibleInEveryLanguage.org>."

Attribution statements in derivative works should not in any way suggest that we endorse you or your use of this work.

ShareAlike — If you remix, transform, or build upon the material, you must distribute your contributions under the same license as the original. No additional restrictions — You may not apply legal terms or technological measures that legally restrict others from doing anything the license permits.

Notices:

You do not have to comply with the license for elements of the material in the public domain or where your use is permitted by an applicable exception or limitation.

No warranties are given. The license may not give you all of the permissions necessary for your intended use. For example, other rights such as publicity, privacy, or moral rights may limit how you use the material.

Acts

1

¹Oo teofili, nsonoke bokanda bo ntongo lama la mbo binkuma biso Yesu abanga nkelakela pe la ndakalaka.²Kuu la losio looki baoyambake oko likolo, ngeng'eki nde asoseya mpae ntomwa ilako, bine biiki nde asoloke, la nguya eka Elimo le tee.³Akayenie ok'ole bo ndenakena oko mbis'eka wale booki nde ato, oko bidimbetelo wuke nkia biongo pe ye. Ayenele ndia bo nsio binei, pe aatepele mbo lama la bonkumu boka Wangi.⁴Ngeng'eki nde alek'ilambo ndia bo ndiemo, aaleke ndende ntaayimak'oko Yelusalema ye, yaaka bakongo ileno lika Papa. Atepele ndee, bosoyoka bio oko munya bo mi.⁵Ibango Yoani ayinake oko losi, yaaka nyo bongoyimwa la Elimo le tee, oko mbise nsio wuke ye.⁶Ngako ngeng'eki bo basokosama, baoyubole boe, bolaki ongoyisena bonkumu boka Yisalaele ngeng'enkeni?⁷Atepele ndee, kio ntinge lobo lo nyo la njebe ngengo laape balemo basaka Papa akolimia oko bonkumu bo nde nkika ye.⁸Yaaka ngeng'enga Elimo le tee esia mbelele nyo, bongoba nguya, pe bongoyala batatoli ba Mi, oko Yelusalema, la Yuda enkuma, la Samolono, pe kuu nko bokuma boka bolongo.⁹Ngeng'eki Nde asoseya ntempela bio mboiko, pe nk'oko kio ngeng'eko eki bo baolendake, afubwe, pe elenge le liko eodipe oko beso ba bo.¹⁰Nko'oko ngeng'eko eki bo balendeke ng'elaka nde oko liko, basisiake nta yee, pe bato bapele bayemale diemo la bo, balatake bisenda bi mbenza.¹¹Pe batepele boe, Bele be Galileya, boyemi Liko ndendalenda bokobo be? Yesu nko kio ene omo, one losoyima oni ole nyo, la mposwa oko Liko angoya dweli nko lo, kweli nko nga ooyene nyo ayotwa oko Liko.¹²Oko mbi'eko bayime ok'enganza le Bilaya, bayitie oko yelusalema, engenz'eko eliki mpika la yelusalema elimo nko nga bolango bo losio lo Eyenga.¹³Ngeng'eki bo basoyitia oko nza bayilele oko nsamba le liko, le lowulu lo bo oko ndie eki bo batamake, eliki bane, Petelo la Yoane, la Yakobo, la Andeleya, la Pilato, la Toma, la Balutolomayo, la Mateyo, la Yakobo wana oka Alupaya, la Simona le Boselote, la Yada wana oka Yakobo.¹⁴Boankunela Bakalamiake ndiemo la bobonda bombo nkembakemba oko mbotitia, nko la beto, la Malia nyongo eka Yesu, la bambale ba Nde ba bele.¹⁵Oko kio ngeng'eko Petelo ayemale ok'etetei eka bambale, (oko kio ndieko eliki esuku le bato mpika mpika bonkama la ntuku bipela), pe atepela ndee.¹⁶Bambale, ebongeke nko Bosono bakolame, bane baki Elimo le Tee atepelake ntongo, oko munya boka Dawidi l'itina lika Yuda one loko yakokole bato bakowutaka Yesu.¹⁷Ibango Yuda atolwa omo lo so, pe abae yeti le ntolo le esali ene.¹⁸(Nde Yuda asombe itia la ntolo le bobe bo nde; bienge bi nde biyame, pe ibale li nde liyatwe, pe besopo be nde benkuma befundwe oko bosale.¹⁹Loboene pe loyebanake la batobankuma ba Yelusalema, ngako itia liko libeswe oko iyoyi li bo Akeledama, kalomo boe, Itia li Bolongo.²⁰Ibango losakosia nsonwa oko bokanda boka Wangi loe Paaka boyalelo bo nde boyale ntontoo, pe bato ntayalake ako ye, lonkina pe loe.²¹Ngako oko etetei le bele bemokosamake la so ngengo binkuma bima Nkolo Yesu ayekanasake nzotwa pe mpaswa ndiemo la so,²²Banga nko boyini boka Yoani kuu nko losio loko looki Yesu ayimake oni etetei le so lonkina, ebongo nko omo lo bo ayele botati bo bakundwelo ba Nde ndiemo la so.²³Batole bena baka bato bapele, Yopesa, l'etolwa Balasaba, lina li nde linkina Yusutu, la pe Matia.²⁴Blabotitiake pe boe, Awu Nkolo boyebi bo yeba bobonda boka bato bankuma, otolakiake laape ososolo nani oni etetei eka bane bapele,²⁵L'itina wue, ayale nkitwa oni esali ene la pe bontomwa bone bosaka Yuka akit'oko bo la nse oko ndie le nkika.²⁶Babokake bisolele l'intia li bo, pe esolele esokita ok'ole Matia, ngako ndie eka ntomwa diomu l'omo epawue ok'ole nde.

2

¹Ngeng'eki losio lo Ntuku Bitano loyie, baliki boangumela esuku ndiemo.²Longilima loyime oko Liko emo ngonga longilima loka lokuli lo wembu, Lonyotiake lowulu longumela oko ndieko eki bo baliki.³Ndemi ngonga twe biyenele ok'etetei le bo, bikakape, lomo la lomo bisangeme oko liko li betu beka boto la boto.⁴Boangumela banyote la Elimo le Tee pe babangake nzokayoka oko bayiyi bankina kweli ngonga oki Elimo aakapalake bayoyi⁵Bayuda baliki ako Yelusalema, bele bekoyekasanaka la ntelie Wangi, bato ba babotwa bankumala yima biteni binguma bi nse bi bolongo.⁶Eki boyoka boko bosoyokana, wuke bo bato bakakosie esuku la nkabakaba, ibango baayokake batepela, bato la bato oko iyoyi li nde li nza.⁷Bakakatanake pe bakabake, batepele pe boe, Bosolenda! Bane bankuna ba yokanasa, bo ntaange basi Galilaya?⁸Ngako so toayoka oko bayoyi ba so ba nza, boto la boto oko iyoyi li nde nkika ngamoni?⁹Tole ane bamo Bapalatiya, la Bamadayi, la Baelama; bankina balamba oko Mesopotamiya, la Yuda, la Kapadokiya, la Ponto, la Asia,¹⁰La Fulugiya, la Panfuliya, la Ezipeto, la yeti le Libwe oko ntundu le Kulene; bankina ngendia bi Baloma, la Bayuda, la bane basakokayima Bayuda,¹¹La basi Kelete, la Baalaba, Yaaka so toayo oko bayoyi ba so la ntepele bisali bika Wangi biinene.¹²Boankumela bakapake pe badingatanake oko bebonda, bakatepelake boe, Lobo lone lole itina be?¹³Bato bankina baatweke boe, Basonyota vinyo le peeli-peeli.¹⁴Yaaka Petelo ayemale ok'etetei eka ba diomu l'omo, anangole iyoyi li nde pe aalakake ndee, Bele be Bayuda, la nyoankumela balamba oni Yelusalema, bopaaka loboene loyetatane ok'ole nyo, pe boyokitie bayoyi ba mi.¹⁵Ibango bane ba yene nyo, ntaasoyotwa vinyo nga otangela nyo ye, ibango lelo ekili nko lopoma lo bisato lo wane.¹⁶Yaaka lone ele loba lokotefwa la bobambi Yoele ndee.¹⁷Wangi atepele ndee, Omo nsio bi bokuma engoyala ngane, Mi mie ngoyitomola bato batubankunela Elimo le Mi Bana ba nyo ba bale, la bana ba nyo ba beto bangolaka, pe bilenge bi nyo bangoyene bimwenge, Pe bingambi bi nyo bangoloto nzoli.¹⁸Pe la bentamba be mi, la bele la beto oko bio nsio biko ngoayitomola Elimo le Mi, pe bangolaka.¹⁹Ngolakia bimwenge oko liko, pe bilimbetelo oni nse la balongo, la twe, la ngondi le bolinga.²⁰Wane bongokalomwa mpitano pe weli bongokalomoa balongo, oko ntongo le loya loka Lisio loka Nkolo, losio loko loenene, losio lo binkemwa.²¹Pe onkeni longobesia lina lika Nkolo, Angobika.²²Bele be Yisalaele, boyokitia mbo bine, Yesu le bosi Nazaleta aliki wele bone, bonki Wangi alakie oko etetei le nyo la bisali nguya, la bimwenge, la bilimbetelo,

biki Wangi akelake oko babo bande oko etetei le nyo, la nkonga oyebe nyo nyonkika.²³Nde apawuake la wango boki Wangi ayangake pe la dianya liki nde ayebake ntondo, pe nyo bosobakia ok'ingengola, pe bosodiaka oko baba baka bato ba kamba Bokengo.²⁴Wangi pe asotungola oko mbabali le iwa, pe akokundola , ibango iwa ntailiki la nguya le nkuke nde ye.²⁵Ibango Dawidi atepela la itina li nde ndee, Nyeneke Nkolo oko ntondo le mi ngengo binkuma, ibango ale oko lobo lo mi lo ndeli nkanga ntisosukasana.²⁶Kio kiekio bobonda bo mi boyoka nyinga, pe lolemi lomi loso tandwa, pe bienge bi mi lelo bilendela la elikia.²⁷Ibango ntongolalia boboto bo mi oko ndie eka bawi ye, pe ntongolalia Bokolami bo wu boponduni nyeneyene pe ye,²⁸Osondakia mi mboka le bokolo, pe ongonyotia mi la nyinga oko ndie le wu.²⁹Bambale, mbongo la ntepele nyo polele lama la nkaka Dawidi mie, asakowa pe akundame, pe ebomba le nde el'oni etetei le so kuu la wane bo lene.³⁰Nde pe bobambi, pe ayetake ndee Wangi asakoosimbela nyimi ndendee bato omo lo ibotwa, li bienge bi nde angoyala anse oko mata le bonkumu bo nde.³¹Atalelake ngako ntondo, pe atepela l'itina lika bakundwelo baka Masiya ndee, ntatwenyawa oko ndie eka bwi ye, pe bienge bi nde ntaipondo ye.³²L'itina lika Yesu ene, Wangi asookundolo, pe soankuma tole batati baka loboene.³³Ngako eki nde asosia nangwa oko loka Wangi lo ndeli pe eki nde asosia mbae ileno li Elimo le Tee eka Papa, asoyitolola kio l'eyene nyo pe l'eyoka nyo.³⁴Ibango Dawidi ntanangwa oko Liko ye, nde atepela ndee, Nkolo atepela Nkolo le mi ndende, yalaka anse oko lobo lo mi lo ndeli,³⁵Kuu la ngengo engami ntike bempendo be wu nkonga enangiole le bakolo ba wu.³⁶Ngako paaka ibotwa linkuma li Yisalele bayebe sosolobae Wangi asakooyilia Nkolo pe Masiya, nde Yesu eko eki nyo bobakiake ok'ingengola.³⁷Ngang'eki bo basoyoka ngako, bebonda bebo besukwe, pe batepele Petelo la ntomwa binkina boe, Toleke ngamoni, bambale?³⁸Telelo aakalole ndee, Bokalomola bebonda, pe boyinwe omo la omo oko lina lika Yesu, Masiya l'itana bosawue bo bobe bo nyo, pe bongaba ikapo li Elimo le tee.³⁹Ibango ileno liko lile la intina li nyo, la bana ba nyo, la bako bankumela ba lamba botale, bako bankumela ba lamba botale, boka bankumela bango Nkolo Wangi abesie.⁴⁰Pe oko ntepela binkina boe, Tokele binkina wuke aatepela, la mpae bo ilako ndee, Bokalamolaka la ibotwe line li bonfunda!⁴¹Ngako bane bakoyamba balako ba nde bayinwe, pe oko lo losio loko bato nkonga nkoto bisato balameme la ba.⁴²Ngengo binguma baliki balako baka ntomwa nzokitia, oko esuku, la oko ngengo le efulu nsukona, pe oko mbotitia.⁴³Bomo botikele bato bankumela, pe bimwenge wuke, la bilimbotele bikokelwa oko baba baka ntomwa,⁴⁴Bayambi bankumela balamenake ndeimo, pe biemba bi bo binkumela biliki nko ndiemo.⁴⁵Batekeke batia ba bo la biemba binkina pe baikapake kweli ok'ole bato bankuma ngonga eki bokamba boliki.⁴⁶Losio la losio bakosamake la bobonda bomomo oko lowulu lo Bowangi pe basukonake efula oko lowulu la lowulu pe bakapake biemba bi ndekeleke la nyinga pe la bokolami oko bebonda,⁴⁷Wangi nsangola, pe la ntelie bato bankumela, Nkolo pe anangiake bane, bakobikaka losio oko liko li bosio boobo.

3

¹Pelelo ndia Yoani basake oko lowulu lo Bowangi oko ngengo le mbotitia, oko lopoma lo liwa. ²Wele bomomo bokoliki ekoko yima nk'oko ibale lika nyango le nde, abelwake ako, Baetikake losio la losio oko munya bo mboka bo lowulu lo Bowangi bokotolwaka Dilo, boe ayubolake bakapo ba isei ok'ole bato bakoyotwaka oko lowulu lo Bowangi. ³Ayene Petelo ndia Yoani oki bo bayotwaka oko lowulu lo Bowangi, pe ayugolo ikapo li isei.⁴Yaaka Petelo, la Yoani oki nde aolendake pe atepela nde, Otolendake so!⁵Ngako aatikele lomo, nde ndee angoba ikapo oko babo ba bo. ⁶Yaaka Petelo atepela ndee, Falanga la palata la wolo ntimbila, yaaka kio l'edia mi, nkopa kio ako boko. Oko lina lika Yesu Masiya le bosi Nazaleta, kendeke!⁷Aowute oko lobo lo ndeli, pe aonangole. Nkako nkako bikata bi nde la baseke ba nde babae nguya pe ⁸asotwe, ayumwe, akendeke, pe ayotwe ndiemo ndia bo oko lowulu lo Bowangi nde nkika nkendekende, mfumpwa mfumpwa, Wangi nko nsangola.⁹Boankumela baoyene eki nde asakokende pe oki nde asakosangole Wangi, ¹⁰baolimbetele boe ele nko nde lomoyakake ok'ekuke dilo le lowulu lo Bowangi, bakapo mbondela, pe bakabake lama la lobo losoo kelwela.¹¹Nkako oki nde lelo awuta Petelo ndia Yoani, bato bankumela bakosame nko la nta isali oko mbalasa eka Solomo, nkabakaba nta wuke. ¹²Ngang'eki Petelo asoyene ngako, aatepele ndee, Bele be Yisalele, bokaba l'itina lika boto one bokobo be? Pe bototikela so beso itina be? Nkonga wue la nguya le so nkika laa pe la bokolami boso nkika tosokendia boto one.¹³Wangi boka abalayama la Yisaka la Yakobo, Wangi boka bankaka ba so, asotelia Botii bo nde Yesu, nde nd'oko loki nyo bokapake booboyake oko beso baka Pilato ngang'eki nde asobeke lobo ndee aotungola. ¹⁴Nyo pe boboye Bososwe pe Bokolami, pe bobotitiakie nyoe wele bo ediaka bato aetungwele,¹⁵pe bodiake Nkumu le bokolo, yaaka Wangi aokundole yima oko bawi. So pe tole batati baka lo loboeko. ¹⁶Ele l'itina li nzambele lina li nde, kio kiekio lina li nde lisokembia boto one lo yene nyo, one pe lo yeba nyo; ele bayambi bo pali Yesu boto one bienge wembu, oko beso ba nyoankumela.¹⁷Pe akoboko, bambale, nzeba mie bokelake ngako ibango bokambake dianya, nkonga pe oki bingambi bi nyo bakelake.¹⁸Yaaka Wangi asolakia ngako lobo loki nde atepelake oko minya beka babambi bankuma ntondo, ndee Masiya le nde angoto wale.¹⁹Ngako, bokalomolaka bebonda, pe bo yitia, bososwe sosoo oko bobe pe ngengo le iyolia eyima ok'ole Nkolo,²⁰pe atome Masiya one losakoesolwela, nde Yesu²¹Ebongo nko ayale edie oko Liko, kuu la ngengo engami mbo binkumela bikolame, biko biki Wangi atepelake oko minya beka babambi ba nde ba bakolami yima nko kalakala. ²²Mose nde nkika atepelake ndee, Nkolo Wangi bonyo angoyimiela bobambi dweli nga mi oko etetei eka bambale ba nyo, booyokaka oko mbo binkumela binga nde aatepela. ²³Boto onkeni lompamongoyoka bobambi boko ye, angodiakwa bongolo oko beso baka bato.²⁴Babambi bankuma pe yima nko Samwele, la bane pe bakolakaka mbisa, batepelake l'itina lika mbo bine bi nsio bine. ²⁵Nyo bole bana baka babambi pe la nyimi eki Wangi asimake ok'ole bankaka ba nyo, ngang'eki nde atepelake Abalayama ndee, Oko etetei le ibotwa li wu babotwa bankuma bangoswakwa. ²⁶Ngang'eki Wangi asoseya nkundole Botii bo nde, aotome oko ntondo le nyo, la nswakole nyo oko bakalomoli boto la boto yima oko bobe bo nde.

4

¹Ngeng'eki Petelo ndia Yoani basangake mbali boa bato, bankanga, la kapiteni eka nkengi bi lowulu loka Wangi, la Basadukayi, baabelele, ²bakaswake ibango balakake bato pe balimbolake mbo bi lami la bakundwelo l'itina lika Yesu. ³Baawute, pe baatike oko lowulu lo ikamba kuu nko la mbise losio, ibango eliki ngengo le ikolo. ⁴Yaaka wuke bo bato bakoyoka ilako, bayembe, bosio boka bele boyiake mpika la nkoto bitano. ⁵Oki mbise losio, ba nkumu la bingambi bi nza, la basoneli bakosame oko Yelusalema, ⁶pe Ana, engambi e nkanga, la Kayapa, la Yoani, la Alesandala, la bankina yima oko ibotwa lika engambi e nkanga. ⁷Bayemie ntomwa oko etetei pe baayubole boe, nyo bokela bine oko nguya le ngamoni laape oko lina lika nani? ⁸Ngako Petelo anyote la Elimo le Tee, pe aatepele ndee, Nkumu bika bato, la bingambi bi nza! ⁹Laa botoyubola so lene lama la esali le dilo l'itina lika ekoko eko, laape asobika ngamoni, ¹⁰bopaaka eyebane ok'ole nyoankumela pe ok'ole bato bankuma ba Yelusame nyoe oko lina lika Yesu Masiya le bosi Nazaleta, one oki nyo bokakiake ok'ingengola, yaaka Wangi asookundole yima oko bawi, l'itina li nde, boto one asoyemala oko ntongo le nyo la bienge wembu. ¹¹Nde Yesu ale iwe likoboywa la nyo balwi, nde pe asoyala iwe li ikono. ¹²Lobiko pe ntaloyime ok'ole boto onkina ye, ibango ntambia lina linkina ye lisakopawua oni nse ok'etetei eka bato l'itina boe toyoosone mbika-bika la lio. ¹³Ngeng'eki bo basisiake nkusa eka Petelo ndia Yoani, pe eki bo bayebake boe ntaambe bato ba yekasana la bekanda ye, pe bato bampatoyeka mbo ye, bakabake pe baalimbetele boe bayalake boa Yesu ndiemo. ¹⁴Yaaka oki bo balendake boto oko losobika, nyemala ndia bo ndiemo, ntaayosonoko nkalola ye. ¹⁵Batepele boe bapaswe oko bosale bo Ekokayolo, pe bakatepele boe, ¹⁶Tokele ngamoni lama la bato bane? Ibango esoyebana ok'ole bato bankuma ba lamba oni Yelusalema boe, elimbetelo esokelwa oko babo ba bo. Ntangoyosono ntonatona ye, ¹⁷yaaka toapekele nsoe bayale nkoyitia ntepela lama la lina line lonkina ye, nkanga lobo lone ntesosonda mpanganyala. ¹⁸Ngako baabesie pe baapekele boe bayale nkoyitia ntepela pe ndakalaka oko lina lika Yesu lonkina nkia nio ye. ¹⁹Yaaka Petelo ndia Yoani baakalole boe, laa lokolama oko besobaka Wangi loe toetotie nyo ntongo eka notie Wangi, bobekeke loboeko. ²⁰Yaaka l'itina lika mbo bi yeba so pe bi yoka so, ntatoyosone ntwenye ntepele bio ye. ²¹Yaaka baakanele lonkina pe baatungole, ibango ntayeneke dweli longa bo baatika oko ikamba, ibango la wuke bo bato; ibango bato bankumela bateliake Wangi l'itina lika mbo bisokelwa. ²²Ibango boto oko losokelwela elimbetelo eko le lobiko asakosonda mpela ntuku binei. ²³Ngeng'eki bo basoba mboka, base ok'ole bato ba bo nkika, pe baasangele bonkika bo mbo binkuma biki bingambi bi bankanga la bingambi bi nza baatepele. ²⁴Ngeng'eki bo basoyoka ngako, banangole bayoyi ok'ole Wangi la bobonda bombo, pe batepele boe, Nkumu lenene; awu okelake Liko, la nse, la losi, la biemba binkumela bil'oko eteyi le bio. ²⁵Otepelake oko munya boka Dawidi botii bo wu, papa le so, la nguya eka Elimo le Tee wue, Bakini basokayumola pe bato basoyalola boyeli bo ntontoo itina be? Nkumu bi bolongo basobeleme, bingambi basokakosia, la nyemala esongo la Nkolo pe Masiya le nde. ²⁷Ibango basokakosia oni nza ene ok'ole Yesu Botii bo wu bo bokolami, bone boki wu osoloke la losole nzitomola. Elode ndia Pilato la bakini, ndamia la bato ba Yelusalema ²⁸Baokakosia la nkele binkuma biki lobo lo wu lolangake la wango bo wu ntongo wue bingokelwa. ²⁹Pe akoboko, Nkolo, solendaka biango bebo, pe paaka bantamba ba wu mboka wue bayosone ntepele Nsango le wu la nkusa le wuke, ³⁰lelo oni ngeng'ene esembola wu lobo lo wu la mbikie bato pe la nkele bilimbetelo bi nkabakaba oko lina lika botii bo wu bo bokolami Yesu. ³¹Nkako oki bo babotitiake, ndieko eki bo bakosamake esuku esukasane. Boankumela banyotake la Elimo le Tee, pe la bonzenze balakake nsango eka Wangi. ³²Wuke bo bayambi baliki la bobonda bombo la pe itangeli limo. Laa omo lo bo asoba biemba, ntaitle biemba bi nde nkika ye, yaaka biemba binkumela biliki nko ndiemo. ³³Ntomwa pe balakake la nguya wuke lobo lo bokundwelo baka nkolo Yesu, pe iyangi liinene liliki ndiemo la boankumela. ³⁴Oko etetei le bo nkia boto omo ntaliki la bokamba, ibanmgo bane bankumela bakoliki la itia, laa pe lowulu, baiteke, pe bayake la bensongo bekokolamaka la bosio boka biemba bikotekwa, ³⁵pe baisembole oko bakolo baka ba ntomwa. Ngako baikapake ok'ole boto la boto kweli nga oki nde aliki la bokamba. ³⁶Yosepa, lokotolwaka la ba ntomwa Balanaba, (lolo kalomo loe Wana lo bonzenze), Bo-Lewi, bosiKupulu, ³⁷aliki la itia, pe aiteke, pe aye la bensongo (faanga) oko ntongo le bakolo baka ntomwa.

5

¹Yaaka wele bombo lina Anania, ndia ilaka li nde Sapila, bateke itia, ²yaaka amonye yeti le bensongo (faanga) beki nde abae. Ilaka pe ayambe nko ngako. Aye la yeti le bensongo (faanga), pe aetike oko ntongo le bakolo baka ba ntomwa. ³Yaaka Petelo aotepele ndee, Anania, Satana asoyotia bobonda bo wu wue odimbe Elimo le Tee pe omonyene yeti le bosio bo bensongo (faanga) be itia bokobo be? ⁴Ngengo eki lio lelo ntaitekwe, ntaliki li wu? pe ngengo eki lio litekwe, ntaliki oko babo ba wu? Oso tangela oko bobonda bo wu nkele ngako itina be? Ntokelili bongala ok'ole bato ye, yaaka ok'ole Wangi. ⁵Eki Anania asoyoka bayoyi bako, akite oko nse pe awe. Bombo bo wuke bowute bankumela bakoyoka loboeko, ⁶yaaka bilenge bayemale, pe baolinge oko bisenda, baopasole oko bosale pe baokunde. ⁷Ilaka li nde pe ayotwe swe, mpika oko mbise mpoma bisato, yaaka ntayebaka lobo losokelwa ye. ⁸Petelo aoyubole ndee, ontepelake, botekili li nyo oko bosio bone? Nde pe akalole ndee, Oo, la bosio nko bo. ⁹Petelo aotepele ndee, Bokayoke la nzengise Elimo eka nkolo itina be? Solenda bakolo baka bakundi bak'ilaka li wu bal'oko munya bo lowulu, pe bangokobela oko bosale dweli nko lo. ¹⁰Akite ta-taa oko bakolo ba nde pe awe. Bilenge bayotwe swe, pe batane boe akosowa, pe baobeke oko bosale, pe baokunde ndiemo ndia ilaka li nde. ¹¹Bamo bo wuke bowute ekinda enkumela, la pe bato bankuma bakoyoka loboeko. ¹²Bilimbetelo wuke la bimwenge bikelwake oko babo baka ntomwa ok'etetei eka bato pe baliki boankumela la bobonda bombo oko mbalasa eka Solomo. ¹³Ok'etetei eka bato bankina ntaliki nkia la boto omo lokokakasanaka la ndamem'oko esuku le bo ye,

yaaka bato baateliake wuke;¹⁴ pe Nkolo asangiake bosio ba bayambi nsonde ba ntonda, wuke bo bele pe wuke bo beto.¹⁵ Ngako basampiake bakoni oko mboka le bo oki bayakoleke, pe baatikake okontange pe oko nkalanga l'itina boe nkia elimo eka Petelo eleke oko liko lika bamo baabo ngeng'eki nde ayakokende.¹⁶ Wuke bo bato ba nza, la ba ntundu le Yelusalema bakosame, pe bayake la bakoni, la bato bakoliki la bilimo bi be, pe boankumela babikake.¹⁷ Ngako engambi e nkanga ayemale, ndia bankumela bakoliki ndiemo la nde bane ba ekinda le, Basadukayi, pe banyotake baa la ikeke,¹⁸ pe bawute ntomwa, baayotie oko lowulu lo ikamba.¹⁹ Yaaka la botio ntomwa eka Nkolo alipole bikuke bi lowulu lo ikamba, pe aapasole, pe aatepele ndee,²⁰ boyemalaka, boleka la ndake bato mbo bine bi bokolo oko lowulu loka Wangi.²¹ Eki bo basoyoka ngako, bayotwe swe oko lowulu loka Wangi la loyekelo lo mpendu, pe balakake bato. Ngako engambi e nkanga aye, ndiemo ndia bakoliki la nde, pe abesie Ekokayolo enkuma, la bingambi bika basi Yelusalema, pe batome nkenge basopose ntomwa oko lowulu lo ikamba.²² Yaaka oki nkengi base, ntaatana ntomwa oko lowulu lo ikamba ye, yaaka bayitie la nsango boe,²³ Toyenili lowulu lo ikamba lokandi nko nta kwekwe, pe nkengi bayemi oko munya bo mboka, yaaka ngeng'elipoli so lowulu, ntatotanili nkia boto ok'etei ye.²⁴ Eki kapiteni eka nkengi bi lowulu loka Wangi ndia bingambi bi bankanga bayoke ngako, balingatanake lama la lobekelo, la dweli longa lo loboeko lokuma.²⁵ Yaaka boto omo aye la ntepele bo ndee, Bololenda! Bele beko beki nyo boyitiake oko lowulu lo ikamba, bayemi oko lowulu lo Wangi bato ndakalaka.²⁶ Oki mbis'eko, Kapiteni eka nkengi ase ndia bapolisi mpose ntomwa, yaaka la wembu ye; ibango balotake bato nkanga ntaasoabola bawe.²⁷ Yaaka baye la bo pe baayemie oko etetei eka Ekokayolo. Engambi e nkanga aayubole ndee,²⁸ Toepekelake ntongo wembu soe boyale nkolaka oko lina line lonkina ye, pe bosonyotia Yelusalema enkumela la balako ba nyo, pe bakana botoyimbe so l'itina lika balongo baka boto one.²⁹ Yaaka Petelo ndia ntomwa binkina, batepele boe, Ebongo nko tototie Wangi ntongo eka ntotie bato.³⁰ Wangi boka bapapa ba so asakokundola Yesu one oki nyo bodiakake la nkakie nde oko bote.³¹ Wangi asoosangia sangaa oko lobo lo nde lo ndeli nga Nkumu pe bobikie la mpae Yisalaele mboka le bokalomoli bo bebonda pe bosawue bo bobo.³² So tole batati baka bio mbo biko, ndiemo soa Elimo le tee one losaka Wangi ayitomola ok'ole bane bao baototia.³³ Eki bo basoyoka ngako, bakaswe oko bebonda, pe balangake boe baadiake.³⁴ Yaaka Bapalosi homo lina Gamaliele, lokoliki bolaki bo bekengo, boto lo lumu lo dilo oko beso aka bato bankumela, atepele ndee bapasole ntomwa yembe nio oko bosale.³⁵ Aatepele ndee, bele be Yisalaele, bobaaka nkepo lama la mbo binkuma bi yanga nyo nkelakela ok'ole bato bane.³⁶ Ibango yembe ngengo edie wuke ye Teuda apaswake la ntepele ndee, nde boto lo mpipa, pe bana bele wuke balamemake boa nde, mpika-mpika la bato benkama beneyi. Nde adiakwake, pe bako bankumela bakoobengaka bapanganyale tia-tia, pe bayoyalaka binsonsele.³⁷ Oki mbisa le nde, oko nsio bi basonelo ba bena, Yuda le bosi Galilaya apaswe, akuye bato oko loselele lo nde. Nde pe awe, pe bako bankumela bakoobengake bapanganyale.³⁸ Akoboko metepela mie bokalamolaka bienge ok'ole bato bane, boalakiake totolo, ibango laa boyeli bone, laa pe esali ene eyima ok'ole bato engolimoa pie.³⁹ Yaaka laa eyima ok'ole Wangi, nyo ntabongoyosono nkumie bato bane ye, bobaaka nkepo nkanga ntoosoyemala esongo la Wangi.⁴⁰ Baoyambele, pe ngeng'eki bo basobesia ntomwa, baapioke bemiekwa, pe baalake boe bayale nkolaka oko lina lika Yesu, ngako pe baatungole.⁴¹ Ngako bapaswe oko Ekokayolo, bayokake nyinga ibango basotolwa bandwa bonyoko lama la lina li nde.⁴² Yaaka ntaatwenya ndakalaka oko lowulu lo Bowangi pe oko mbulu bi bo nkika ye, balakake nsango dilo boe Yesu ale Masiya.

6 Oki bio nsio biko, bosio boka bayambi bofulake, pe Bayuda bane bakotepelaka iyoyi lika Ba Ela, batabanake l'itina lika Baebele, ibango beto basakolela bele ok'etetei le bo bakambake nkia ngengo le nkepo biemba bi losio la losio.² Ngako Ba-diomu la bapele bakosie le bayambi, pe batepele boe, Ntekolame la so ntenye ilako lika Wangi l'itina li nkele esali eka mesa,³ ngako bambale boyalolaka bele besambiale ok'etetei le nyo, bato balia lumu lo dilo, bane basonyota la Elimo le tee pe la lianya, pe tongoatika oko kio esali eko.⁴ Yaaka so tongotika bebonda oko mbotitia pe oko ilako ndaka-laka.⁵ Iyoyi liko liyokie esuku enkuma nyinga, pe basole Setepano, wele bokonyotaka la boyambi pe la Elimo le tee ndia Pilipo, la Polokolo, la Nikanola, la Timona, la Palamena, la Nikolao, bokalomwi bo bobonda boto lo Antiokiya.⁶ Baayemie yemaa oko ntongo eka ntomwa, pe ngeng'eki bo basoseya mbotitia, baanangiake babo baabo. Ilako lika Wangi lifule, pe bosio boka bayeki oko Yelusalema bonyotake nta wuke, pe wake bo bankanga bayambake ilako.⁸ Setepano lokonyotaka la basoyi pe la nguya, akelake bimwenge la bilimbetelo binene oko beso baka bato.⁹ Yaaka baamo bakoliki oko esuku lekotolwaka esuku eka Basoswe, la basi Kulene, la Baalesandalia, la pe bako bakoyimak'oko Kilikia pe la Asia, bayemale biango nkelakela boa Setepano.¹⁰ Yaaka ntaayosonoke nsonde boyeli boka elimo ekotepelaka la nde ye.¹¹ La mbisa basongimie bele benkina la ntepele boe, tosakooyoka la bayoyi ba nkiosole Mose pe Wangi.¹² Bayumole esuku, la bingambi bi nza la pe basoneli. Baye pe baowute, pe baokoole kuu oko Ekokayolo,¹³ pe bayimie ntepelaki bi bongala. Bo batepelake boe, Boto one ntatwenye ntepele mbo bi nkiosole ndie ene le sesoo le le bekengo.¹⁴ Ibango tosakooyoka atepela ndee Yesu ene le bosi nazaleta, angoyimba ndiene, pe angokalomola bekengo beki Mose atolaliake.¹⁵ Bato bankumela bakoliki oko Ekokayolo baosisiaye yee, pe bayeneke boso bo nde nkonga boso boka ntomwa eka Wangi.

7

¹Ngako engambi e nkanga ayubole ndee, mbo biko bile nko ngako? ²Yaaka Sepepano atepele ndee, Bambale ba bele la ba papa, boyoka! Wangi bo binkembwa ayeneleke ndia papa le so Abalayama, ngeng'eki nde aliki oko Mesopotamia, lelo ntalambili oko Halana.³ Aatepele ndee, Yima oni nse le wu pe ndiemo wua besangema, be wu, pe lekaka oko nse eko enga mi nkolakia.⁴ Mbis'eko ayime oko nse eka Bakalandea pe asolamba oko Halana. Ayalake ako edie nko iwa lika ise li nde. la mbisa Wangi aoyimie oko kio ndieko, Pe aoyotie oko nse ene elamba nyo lene.⁵ Yaaka ntaopa engondi oko kio ndieko ye,

nkia eteni le ndie ekolama la ekata le lokolo ye. Yaaka aotikele ileno nde ndee, angopa kio pe ok'ole ibotwa li yaka mbisa le nde, nkonga nse le bo nkika, oko ngengo empa nde lelo ntabali wana ye.⁶Wangi atepele pe lonkina ngane ndee, bato ba ibotwa li nde Abalayama bangolamba oko nse enkina nga ngendia, pe bangoyala bantamba oko kio nse eko, pe bangonyokwa mpela benkama beneyi.⁷Wangi atepele ndee, Mi ngosambisa ibotwa liko lingoatika bantamba, pe oko mbis'eka bio mbo biko bangopaswa pe bangontielani ndiene.⁸Aopa bokengo bo bosuti mbekebeke, ngako abote Yisaka pe aobeke bosuti oko losio lo mwambi. Yisaka pe abote Yakobo. Yakobo pe abote bankaka ba so diomu la bapele.⁹Bankaka bayokele Yosepa ikeke, pe baobeke oko Ezipeto. Yaaka Wangi aliki la nde ndiemo,¹⁰pe aobikie oko mbadadi bi nde binkumela, pe aopa boboto la boyeli oko beso baka Paalo nkumu le Ezipeto. Nde Paalo aoyalie nkumu le mbotu bi Ezipeto, pe le lowulu lo nde lonkuma.¹¹Yaaka nzala le wembu la mbabali le bolaka bo wuke biblele oko nse le Ezipeto pe oko Kanana enkumela, ngako bankaka ba so ntaaliki la ile ye.¹²Yaaka Yakobo ayoke nde oko Ezipeto basangu bal'oko, ngako atome ba papa ba so mbala le ntondo.¹³Oko mbala le bipele, Yosepa aka yebie ok'ole bambale ba nde, pe ibotwa lika Yosepa liyebanake ok'ole Paalo polele.¹⁴Yaaka Yosepa atome lotomo babesie ise li nde, la ibotwa li nde linkuma, bato ntuku bisambiale la bitano.¹⁵Ngako Yakobo akitele oko Ezipeto, pe awe nkako, nde nkika pe la ba papa ba so dweli nko lo.¹⁶Babelake oko Sekeme nkundama oko ilengi liki Abalayama asombake oko Sekeme ok'ole bana Hamola, oko bosio bo ba palata.¹⁷Yaaka ako oki ileno liki Wangi atike oko Abalayama lisobeleme, bato banyotake nta wuke oko Ezipeto,¹⁸kuu la ngeng'eki nkumu apaswe oko Ezipeto, lompatoyebaka Yosepa.¹⁹Nkumu eko ayangele ibotwa li so boyeli, anyokole ba papa ba so, l'itina ndee baboke bana ba bo nio nio dia, nkanga ntaasobika.²⁰Okokio ngeng'eko Mose abotwe, nde pe wana lo dilo oko beso baka Wangi. Baokosie benzali besato oko lowulu loka papa le nde.²¹Ngeng'eki basoseya mpasole nde, wana lo weto oka Paalo aopose, pe aobongole nkonga wana lo nde nkika.²²Ngako Mose abongwake la boyeli bonkuma boka basi Ezipeto, pe aliki la nguya le ntepela pe oko bisali bi nde.²³Yaaka eki nde asoyia mpela ntuku bineyi, atangelake oko bobonda bo nde ndee asolende bambale ba nde, ba-Yisalaele.²⁴Atane omo lo bo al'oko bodingatano, pe aosunge. Akiake bosi Ezipeto la mbikie bolibeli.²⁵Atangelake ndee bambale ba nde bayeba boe, Wangi angopa lobiki oko babo ba nde, nkane bo nkika ntaayebake ye.²⁶Oko mbise losio atane bapele ba bo balo etumba, pe akeke la nzisena lolango lo bo. Atepele ndee, bele beko nyo bole bambale, bokakela bobe itina be?²⁷Yaaka boto oko lokokelaka bobe ok'ole mbale le nde aosikomole, atepele ndee, Boto nani lokotikili wu engambi pe ntendi le so?²⁸Okana ondiake nga wu odiakake bosi Ezipeto?²⁹Lama la bayoyi bako, Mose ase boloti oko nse le Midiana, pe abote bana bapele ako kio nse eko.³⁰Oko bakumelo baka mpela binkina boneyi, ntomwa eka Wangi ayenele la nde oko epetelo le ibebe li twe oko yemba emfukisa le bosobe oko engenza le Sinai.³¹Eki Mose asoyene loboeko, akabe, pe ngeng'eki nde asisake mpika la ndendalenda, iyoyi lika Nkolo lipaswe lioe,³²Mi Wangi boka ba papa ba wu, Wangi boka Abalayama, la Yisaka, la Yakobo. Yaaka Mose asakatana pe alotake ndendalenda.³³Nkolo aotepele ndee, Yimiaka sapato oko bakolo ba wu, ibango ndie ene le yemi wu ele mbotu bi sesoo.³⁴Nsoyene bonyoko boka bato ba mi oko Ezipeto, pe nsoyoka bekimi be bo, pe nsokitela ntungole bo. Nko akobo'ene yaka! Nkotoma oko Ezipeto.³⁵Lama la kio Mose eko eki baboyake boe, boto nani okosooli wu engambi pe ntende le so? Wangi aotome nga engami pe botungoli la lobo loka ntomwa eka Wangi lekoyenele la nde oko yembe emfukisa.³⁶Nde nd'oko lokoapasola pe alakiake bimwenge la bilimbetelo oko Ezipeto pe oko nzale le losi lo Balongo, pe oko boleki mpela binei.³⁷Mose nde boto okotepelaka ok'ole bato ba Yisalaele ndee, Wangi angoyemiela bobambi nkonga mi ok'etetei eka bambale ba nyo.³⁸Nde nd'oko lokoliki oko ekinda oko boleki, ndiemo ndia ntomwa eka Wangi ekoyokaka la nde ntondo oko engenza le Sinai, ndiemo pe ndia ba papa ba so. nde pe abae mbo bi bokolo bisaka nde aepa.³⁹Ba papa ba so ntaalangake ntontie nde ye. yaaka baokisoloke pe bebonda be bo benkuma beyitie ntangela Ezipeto.⁴⁰Batepele Alona boe, otokelelake so biangi be leka oko ntondo le so; ibango l'itina lika Mose one lokotopasola oko nse le Ezipeto, ntatoyebe lobo losoobe le ye.⁴¹Oki bio nsio biko bakele ndobe oko dweli loka itumbe li nyate, pe bapake mbeka ok'ole kio eteko eko, pe bayokake nyinga l'itina lika esali le babo ba bo nkika.⁴²Yaaka Wangi, kalomo, aatwenye nde ndee basosangolaka bioto be liko, nkonga osaka lo losonwa oko bokanda boka bobambi loe, Nyo bopake nyama bikodiakwa pe mbeka bi mi mpela ntuku binei oko boleki nyo Bayisalaele?⁴³Oo, bobeke bongumbe bo Boleke, pe boto boka Wangi Lapana, ndobe bikelili nyo l'itina li nsangole bio. Pe mi ngoebela oko mbise Babela.⁴⁴Ba papa ba sa baliki la bangumbe bo bokomo oko boleki, bone boki bo bo badwake oko dweli loki Mose ayeneke. Nkonga oki one lokoyokaka la nde aotepelake ndee, aokele nk'oko dweli lo itindia liki nde ayeneke.⁴⁵Pe oko mbiseko ba papa ba so baobeke ok'ole Yoswa oko mbotu bika babotwa bane baki Wangi apasole ntondo eka ba papa ba so. Eliko ngako kuu nk'oko Dawidi.⁴⁶Nde lokoswakolama oko beso baka Wangi, pe abotitie ndee abalele Wangi boka Yakobo ndie.⁴⁷Yaaka Solomo aobokele lowulu.⁴⁸Yaaka one losonda-liko ntalokolambe oko mbulu bisobokwa la babo baka bato ye, nkonga oki bobambi atepele ndee,⁴⁹Liko lile mata le mi bonkumu, nse ele ndie eyemala bakolo ba mi. Nkolo atepele ndee, Bongombokela lowulu lo ngamoni? Ndie lina be engoyala iyolia li mi?⁵⁰Te mbali lobo lo mi lokokelaka biemba bine binkumela ye?⁵¹Nyo bato ba betu wembu! Bakinoli oko bebonda pe oko batoi! Seko, nyo boyemalake esengo la Elimo le Tee, nyo bole kweli nkonga ba papa ba nyo.⁵²Te ba papa ba nyo, ok'etetei eka babambi, lompaba ntabanyokolo nani? Badiake bane bakobambaka l'itina lika loya loka bokolami. Akoboko nyo bosoyala baseki pe badiaki ba nde,⁵³nyo, nyo bane, bakoba bekengo bekopawuaka yima oko beka ntamwa bi liko pe ntaboetotili ye.⁵⁴Eki bo basoyoka mbo biko, bakaswe oko bebonda be bo pe nkwati bi benyo ba bo biyokane.⁵⁵Yaaka Setepano anyotake la Elimo le Tee, alendake Liko, pe ayene binkemwa bika Wangi, la Yesu wema oko lobo loka Wangi lo ndeli.⁵⁶Atepele ndee, nsoyene liko lisolifwa, pe Wana oka boto wema oko lobo loka Wangi lo ndeli.⁵⁷Yaaka bo basine batoi ba bo, bapame la bayoyi ba wembu, pe base mbango la bobonda bomo ok'ole nde.⁵⁸Baopasole oko bosale bo nza, pe baobole bawe. Batati batike bisenda bi nde oko bakolo baka elenge emo le wele, lina Saula.⁵⁹Ngako babole Setepano bawe,

ngeng'eki nde abotitiake ndee, Nkolo Yesu , yambaka elimo le mi! ⁶⁰Akukame la babolongo ba nde, pe apame la iyoyi li wembu ndee, Nkolo, ntoabalelake bobe bone ye! Eliko nde asoseya ntepele ngako asampeme.

8

¹Saula pe anyiminyake iwa li nde. Oko losio loko bonyoko bo wuke bobebele ekinda le Yelusalema, pe boankumela bapanganyale oko be nse be Yuda la Salomono, yimia nko ntomwa. ²Yaaka bele bekolamemaka oko mbotitia bakunde Setepano pe baobele la bilelo bi wuke. ³Yaaka Saula anyokoloke ekinda. Ayotwake oko lowulu la lowulu pe akuyake bele la beto, pe aabokake oko lowulu lo ikamba. ⁴Ngako, bane bakopanganyala basakokende ntundu la ntundu nsango dilo ndakalaka. ⁵Pilipo pe akitele oko nza bi Solomono, pe aalakake mbo bika Masiya. ⁶Wuke bo bato bayambe mbo biki Pilipo atepelake la bobonda bombo ako oki baolendake pe oki bo boyeneke bilimbetelo biki nde akelake. ⁷Ibango bolimo bi bonzumba bipaswe ok'ole bato la iyoyi li bopami bo wembu, pe bakatatali la bikoko babike, ⁸pe nyinga le wuke eyalake oko kio nza eko. ⁹Wele bombo aliki, lina li nde Simona, nde akelake benkanga ntundo oko kio nza eko pe, pe bato ba Somolono bakabake wuke la nde, pe akabesiake ndee, nde ale boto lonene. ¹⁰Bato bankumela baoyokitiake, la bato ba nionio, la bato banene, pe batepelake boe, Boto one alia nguya eka Wangi bototolwa bonene. ¹¹Baototiake, ibango yima edie lenene aakelake bimwenge la bokanga bo nde. ¹²Yaaka ako oki bo basoyamba ilako lika Pilipo li nsango dilo le Bonkumu boka Wangi pe lina lika Yesu Masiya, la bele la beto bayinwe. ¹³Simona nde nkika pe ayambake, pe ngeng'eki nde asoseya nyinwa, ayale edie ndiemo ndia Pilipo, pe oki nde ayeneke bilimbetelo la bisali bi nguya bikokelwa, akabe. ¹⁴Eki ntomwa basoyoka boe basi Solomono basoyamba nsango dilo eka Wangi, baatomiake Petelo ndia Yoani. ¹⁵boapele batulue oko pe babotitie l'itina li bo boe babae Elimo le Tee. ¹⁶Ibango lelo Elimo ntakiteli nkia ok'ole boto omo ye, yaaka basakosia nyinwa oko lina lika Nkolo Yesu nko nyinwa ntontoo. ¹⁷Ngako ntomwa baasangie babo, Elimo le Tee. ¹⁸Eki Simona lekiliki nkanga asoyene ndee Elimo esopasua la bosangie bo babo baka ntomwa, ayangake mpae bo bensongo (faanga), ¹⁹pe atepele ndee, bompaake la mi nguya l'itina mie boto onkeni onga mi nsangia babo abae Elimo le Tee. ²⁰Yaaka Petelo aotepele ndee, Paaka bensongo (faanga) be wu beponde ndiemo la wu! Ibango otangela wue obongo mbae ikapo lika Wangi la bensongo (faanga). ²¹Ntombia yeti, la pe eteni le lobo lone ye, ibango bobonda bo wu ntabonge kweli oko beso baka Wangi ye. ²²Ngako kalomolaka bobonda bo wu boyime oko lobo lone lo bobe, pe botitiaka ok'ole Nkolo laape itangeli line lil'oko bobonda bo wu lingokosawuela. ²³Ibango nyene mie awu ol'oko bololo boka lonyongu pe oko balalo baka bobe. Yaaka Simona aokalole ndee, Nyo bobotitie ok'ole Nkolo l'itina li mi nyoe nkia lobo lomo oko line bisa nyo botepele ntaenkitelake! ²⁴Ngako eki ntomwa basoseya botato pe ndakalaka iyoyi lika nkolo, bayitie oko Yelusalema pe balakake nsango dilo oko nza wuke bi Solomono. ²⁵Ntomwa eka nkolo atepele Pilipo ndee, Yumwaka pe lekaka la lowu oko ntundu le ngele oko mboka etulwa oko Yelusalema la nse oko Gaza, oko ndieko le polele. ²⁶Ayumwe pe ase la londe. Wele bombo bosi Etiopia l'okoliki ekobe, boto lonene botii boka Kandake nkumu le weto le Etiopia, boto lokokosiaka bensongo (faanga) be nde benkuma, asake oko Yelusalema la mbotitia; ²⁷pe aliki oko mboka le bayitielo. Aliko anse oko liko li ikalo li nde pe atangake bokanda boka bobambi yesaya. ²⁸Elimo atepele Pilipo ndee, leka osoyetwe oko ikalo liko. ²⁹Ngako Pilipo ase oko la lobongo, pe aoyoke mbo bika bobambi Yesaya, pe atepele ndee, Owuta mbo bi tanga wu itina? ³⁰Atepele ndee, Laa boto ntandibweli bio itina ye, ngoyosono la nzeba-yeba ngamoni? Ngako abesie Pilipo ndee asangeme anse ndia nde ndiemo. ³¹Elamoli le bokanda boki nde ayakotange eliki ngane, Abelwe oko ndie le bodiakelo nkonga mbata, nkonga wana lo mbata aliki totolo oko ntundo eka bokololi bo nde bo bioso, ngako ntalipola munya bo nde ye. ³²L'itina lika bototie bo nde, botendi bo kweli boboyuake ok'ole nde boyo nani longolimbola l'itina lika ibotwa li nde? Ibango losio lo nde lososia oni nse. ³³Lo lokengi atepele Pilipo ndee, Ontepelake, bobambi bone atepela ngane l'itina lika nani, l'itina li nde nkika la pe l'itina lika boto onkina? ³⁴Pilipo alipole munya bo nde, pe abange la lio isono liko, pe aolakake nsango le dilo eka Yesu. ³⁵Eki bo basakokende oko mboka, bayie oko losi lomo, pe lokengi atepele ndee, Sondenda mi! Lobo lina be lo nkambia mi nyinwa? ³⁶Pilipo aotepele ndee, Laa osoyamba la bobonda bonkuma, obongo. Aokalole ndee, nzamba mie Yesu Masiya ale wana oka Wangi. ³⁷Ayemie ikalo, pe bo banswapele bakitele oko losi, la Pilipo, la lokengi, pe aoyine. ³⁸Eki bo basoduwua oko losi, Elimo eka nkolo apose Pilipo, pe lokengi ntaoyitia nyene-yene ye, yaaka ase nza le nde la nyinga. ³⁹Yaaka pilipo ayenele oko Azoto, pe asakokende oko nza binkuma la ndaka-laka nsango dilo kuu nko oki nde ayie oko Kaisalia.

9

¹Yaaka Saula lelo ayangelake bayeki baka nkolo nko biango be iwa. Asake ok'ole engambi e nkanga, ²pe aoyubole bekanda l'itina lika bikinda bi Damaseke, l'itina ndee onkeni longa nde aba oko bikinda biko eyale weto, eyale wele, ayosono mbute bo pe aabele oko Yelusalema. ³Oki nde asakokende, ayie mpika la Damaseke, pe nsasi bi yima oko liko biokesele mbala emo. ⁴Akite oko nse pe ayoke iyoyi liotepela lioe, Saula! Saula! Te onyokolo mi bokobo be? ⁵Saula atepele ndee, Te awu nani, Nkolo? Nde pe akalole ndee, mi Yesu ene le nyokolo wu; ⁶yaaka yumwaka, yotwaka oko nza, pe bangokotepele lobo lobongo wu la nkela-kela. ⁷Yaaka bele bene bekosakokende la nde bayemalake nko minya nsinama. Bayoke lio iyoyi liko yaaka ntayene kia boto ye. ⁸Saula ayemale, oki nde asolipola beso, ntayene nkia yemba ye, baowute oko lobo, pe baobele kuu nko Damaseke. ⁹Aliko ako nsio bisato nyene-yene ye, ndekeleke ye, mina-mina pe ye. ¹⁰Boyambi bombo aliki ako Damaseke lina li nde Anania. Nkolo aotepele yima oko boyenelo ndee, Anania! Nde pe atepele ndee, mi mione, Nkolo. ¹¹Nkolo aotepele ndee, Yumuaka, lekaka oko bongala botolwa lina Alima, osoyalole boto lo Talasia lina li nde Saula, oko lowulu loka Yuda, ibango abotitia, ¹²pe akosoyene wele bombo, lina Anania ayaka mbute nde oko beso l'itina ndee ayene lonkina. ¹³Yaaka Anania akalole ndee, Nkolo nsakoyoka mbo l'itina lika wele boko, oko minya beka bato wuke, mbo wuke

bi bobe bisa nde akela ok'ole bakolami ba wu oko Yelusalema .¹⁴Ane pe alia bonkumu bo yima ok'ole bingambi bi bankanga la mbute bankumela bane babesia lina li wu.¹⁵Yaaka Nkolo aotepele ndee, leka la lowu, ibango nsakoosolo ndee la mbele lina li mi ok'ole biwumo, la pe oko bankumu, pe ok'ole bana ba Yisalaele.¹⁶Ibango mi ngoolakia nde mbo wuke bibongo nde nzoze mbabali la bio, oko lina li mi.¹⁷Anania ayumwe pe ayotwe oko lowulu loko, asangie Saula babo, pe atepele ndee, mbale Saula! Nkolo, nde Yesu l'ekoyenele la wu oko mboka eki wu oyake, antomili nde ndee oyene lonkina pe onyote la Elimo le Tee.¹⁸Biemba nkonga mposi bi nsi bikite tataa yima oko besa ba nde, pe ayene lonkina. Ayumwe pe ayinwe,¹⁹ale pe ile, abae wembu. Ayale bana nsio ndia bayambi ba Damaseke,²⁰pe ayotwe oko bekosamelo tataa la ndake bato ndee Yesu, nde ale wana oka Wangi.²¹Bato bankumela bakooyokitiaka bakabake pe batepele boe, Te one mbali bonyokoli boka bankumela bakotoloko lina line oko yelusalema? Asoya pe ane nko la wango bo mbute bo pe la mbele bo ok'ole bingambi bi bankanga?²²Yaaka Saula anyote la nguya, pe alakiake polele ndee Yesu, nde ale Masiya, ngako Bayuda bane bakoliki oko Damaseke ntaayosonoko nkalola ye.²³Eki nsio wuke bisoleka, Bayuda bakakosie la wango bo ndiake nde,²⁴yaaka boyeli bobo boyebane ok'ole Saula. Bakengeke bikuke bi nza la botio la wane, la wango boe baodiake,²⁵yaaka bayambi baotulole oko botete la botio oko ikusu li bipele bi nza.²⁶La mbis'eko, ase oko Yelusalema, pe akekake nkosama ndia bayambi, yaaka boankumela baomangake ibango ntabayambake boe ale boyambi.²⁷Yaaka Balanaba aopose pe ase nde ok'ole ntomwa pe aatepele nde Saula ayeneleke ndia Nkolo oko mboka, pe ndee Nkolo aotepele pe lonkina ndee Saula alakake lina lika Yesu la nguya wuke oko Damaseke.²⁸Ngako aliki ndia bo ndiemo oko Yelusalema, nzotwa pe la mpaswa,²⁹pe alakake lina lika Nkolo la nguya wuke. Ayokake pe akelake biango ndia Bayuda bane bakotepelake iyoyi lika Ba-Ela. Yaaka bakekake nko la ndiake nde.³⁰Eki bambale basoyeba ngako, baobeke oko Kaisalia, base la nde kuu nko Talasia.³¹Ngako totolo eyoyalaka oko Ekinda ntundu binkuma bi Yuda, la Galilaya, la Samalia. Bakembake pe bakendeke la bomo ok'ole Nkolo pe la bosungi boka Elimo le Tee, pe bafulake.³²Petelo asakokende oko nza binkumela, la mbisa ayie ok'ole Bakolami bakoyalaka oko nza lina Luda.³³Atane boto omo ako, lina li nde Enea, bokatatali bokolambaka nk'oko ntange mpela mwambi.³⁴Petelo aotepele ndee, Enea! Yesu Masiya akobikia wu! Yumwaka oyite lokalanga lo wu. Ayumwe tataa.³⁵Bankumela bakolambaka oko Luda pe oko Salono baoyene pe bakalomole bebonda ok'ole nkolo.³⁶Boyambi bomo ayalake oko Yapo, lina li nde Tabita, kalomo loe Doluka. Nde aliki boto lo bisali bi dilo pe apake bakapo ba isei wuke.³⁷Oko bio nsio biko akone wale pe awe. Baosose pe baotamie oko nsamba le liko le lowulu.³⁸Yaaka Luda eliki mpika la Yapo, ngako eki bayambi basoyoka boe Petelo ale oko Luda, baotomie bele bepele la mbotitie nde boe, Ntoyalake edie, yaka oni ole so!³⁹Petelo ayumwe pe ase ndia bo loselele. Eki nde asoyia, baobeke oko etei le nsamba le liko le lowulu. Beto bankuma basakolela balaka baliki ndiemo boa nde balelake, pe baolakiake benkto, la bakasaka, la bisenda binkumela biki Doluka akekake ngeng'eki nde aliki ndia bo.⁴⁰Yaaka Petelo aapasole baonkumela oko bosale, akukeme la babolongo pe abotitie. La mbise ayelele ebembe pe atepele ndee, Tabita! KUndwa! Weto alipole besa ba nde pe eki asoyene Petelo, akatike anse.⁴¹Petelo aopa ikanzo, aoyimie pe abesie Bakolami, la beto basakolela balaka, pe aayambie weto la lokeno komoso.⁴²Lobo lone loyebatanake oko Yapo enkuma, pe bato wuke bayambeke Nkolo.⁴³Petelo pe ayale yembe ngengo le wuke oko Yabo oko lowulu loka Simona bo mposi bi nyama. (bikoto).

10

¹Oko Kaisalia wele bomo, lina li nde Kolonelio aliki; nde kapiteni le poloto le basoda bakobeswaka Baitalia.²Aliki boto lo mbotitia pe alotake Wangi, la nde la bato ba nde bankumela. Apake bato bakapo ba isei wuke, pe abotitiake ok'ole Wangi ngengo binkumela.³Losio lomo, laape oko lopoma lo liwua, ntomwa eka Wangi eobebele oko boyenelo, la ntepele nde ndee, Kolonelio!⁴Aolende pe ayoke bomo wuke, pe atepele ndee, lobo lina be Nkolo! Aokalole ndee, mbotitia bi wu la ba isei, bisoyilela ok'ole Wangi nkonga elimbetelo.⁵Akoboko tomaka bele oko Yopo la mbesie boto omo lina Simona one lotolwa Petelo,⁶nde ale ngendia oko lowulu loka Simona enkina bokandi bo mposi bi nyama, lowulu lo nde lobe oko bonkili bo losi.⁷Eki ntomwa ene ekotepelaka asie nyimayima la londe, abesie batii ba lowulu lo nde bapele, la soda emo, boto lo mbotitia, omo lo bane bakoliki la nde ngengo binkuma.⁸Aatepele mbo biko binkumela, pe aatome oko Yapo.⁹Oko mbise losio, nko lelo baliki oko mboka, oki bo bayosia mpika la nza, Petelo ayilele oko nsamba le liko le lowulu la mbotitia mpika la lopoma lo hisamalo.¹⁰Ayoke nzala, pe ayokake mposi le ndeke-leke. Yaaka eki bo balondake biemba, ase nkayi,¹¹pe ayene liko likalipola, pe yamba emo ekitela oni nse nkonga esenda lenene lekoliki la basulu nkandema oko bakono bankumela bane.¹²Oko kio esenda eko eliki la nzeli binkumela bi nyama bi bakolo bane, la pe nyama bine bi landa oko mbotu, la mfulu bi dia.¹³Iyoyi liotepele lioe, Petelo! Yumwaka, diaka pe lekeke!¹⁴Yaaka Petelo atepele ndee, Nkia losio lomo ye, Nkolo! Ibango mi nkia mbala emo lelo ntileli yemba le mbindo lape yemba le nyoti ye.¹⁵Iyoyi liyitie nzokana mbala le bipele lioe, lama la biemba bisa Wangi atendolo, awu ntoibesiake biemba bi mbindo ye!¹⁶Ekelwake ngako mbala bisato, pe esenda eyitiake oko liko wayi.¹⁷Ngeng'eki Petelo akakatanake la nzebe itina lika boyenelo boko, bele bene bekotomwaka la Kolonelio bakososeya nzubole lowulu lole Simona, pe bayemalake oko munya bo lowulu.¹⁸Babesie boto nzubola laape Simona l'etolwa Petelo aliki ako.¹⁹Lelo ngeng'eki Petelo akayubolake itina lika boyenelo, Elimo le Tee aotepele ndee, bele besato bakoyalola.²⁰Yaaka yumwaka pe kitela, leka wua bo loselele ntokelake biango ye, ibango mi nkosoatoma.²¹Petelo akiteke ok'ole bele beko bepele, atepele ndee, mi nde boto oko loyalola nyo! Lokendo lo nyo lole itina be?²²Bakalole boe, Kolonelio, Kapiteni eka basoda , wele bo kweli pe bolota Wangi, boto lo lumu lo dilo ok'eteti eka ibotwa lika Bayuda linkuma, nde alakame la ntomwa le piepie ndee akobesie oko lowulu lo nde pe ayoke mbo bitepela wu.²³Ngako Petelo aayotie oko lowulu pe aayambe. Oko mbise losio apaswe, pe ase ndia bo loselele. Bamo bambale bato ba Yapo, base boa nde.²⁴Oko mbise losio bayie oko Kaisalia. Kolonelio akosie besangema be nde la bambale bakolambaka la

nde mpika.²⁵ Eki Petelo asoyia, Kolenelio aopominye pe akukame oko bakolo ba nde pe aotolie.²⁶ Yaaka Petelo aoyemie pe atepele ndee, Yemala! La mi nkika nde nko boto.²⁷ Ngeng'eki bo batepelake, ayotwe oko lowulu pe atane bato wuke bakokosamaka esuku.²⁸ Aatepele pe ndee, Nyo boyeba nyoe ntekolame la wele Boyuda ndamema lape mbeleme ndia bato ibotwa linkina ye. Yaaka Wangi asakondakia ndee ntibesiake boto onkina boto lo mbindo lape yemba le ntontoo ye.²⁹ Kio kiekio ngako, eki mi nsobeswa, nsoya la loya lokamba biango. Ngako meyubola mie, Bombesie mi la lobo nga be?³⁰ Kolonelio atepele ndee, esoleka lene nsio binei nk'oni ngeng'ene, mi ndiki oko lobotitia oni lowulu lo mi oko lopoma lo diwua, nkolenda mi ngane, nyene nko wele ayemi oko ntondo le mi la bisenda bi ngeli-ngeli.³¹ Atepele ndee, Kolonelio! Mbotitia bi wu bisoyokana pe bakapo ba wu ba isei basoyambema oko besa baka Wangi.³² Ngako tomaka boto oko Yapo la mbesie Simona l'etolwa Petelo. Nde ale ngendia oko lowulu loka Simona enkina, le bokandi bo mposo bi nyamba, oko bonkili bo losi.³³ Ngako ntome bato ok'ole wu tataa, awu pe osokela dilo ane osa wu oya. Ngako soankumela akoboko tole oko besa beka Wangi la nzokitia mbo binkumela bisa nkolo akolaka.³⁴ Petelo abange ntepela ndee, Nko solo nsoyene mie Wangi ntaalamole bato ye; ³⁵yaaka oko etetei eka babotwa bankumela, onkeni loolota pe lokela bokolami, ayambema la nde.³⁶ Nde asakotoma lotomo ok'ole bato ba Yisalaele, pe asopa totolo oko lina lika Yesu Masiya. Oke lolo Nkolo eka bankumela.³⁷ Nyo boyeba bontika bone bosoleka oni etetei le Yuda enkumela, yima Galilaya oko mbise boyini boki Yoani alakake,³⁸ pe Wangi anyotie Yesu le bosi Nazaleta la Elimo le Tee pe la nguya. Nde pe akendeke ntundu la ntundu la nkele bisali bi dilo pe mbikie bankumela bakokandemaka la Satana, ibango Wangi aliki la nde ndiemo.³⁹ So pe tole batati baka mbo binkumela bi kelili nde oni nse le Yuda pe oko Yelusalema. Baodiake, baokakie oko bote.⁴⁰ Yaaka Wangi aokundole oko losio lo bisato, pe aolakie polele, ⁴¹ntembe ok'ole bato bankumela ye, yaaka ok'ole batati bakosolwaka la Wangi ntondo. so tole batati bako, toleke pe tominake ndiemo soa nde oko mbisa eki nde asokundwa yima oko bawi.⁴² Atolakake ndee totepele bato pe tolakake soe nde ale Basolwe boka Wangi nkonga Ntendi eka bato balia lokeno pe la bawi.⁴³ Balaki bankumela balokotata l'itina li nde boe bayambi ba nde bankumela bangoba bosawue bo bobe lama la lina li nde.⁴⁴ Lelo ngengo eki Petelo atepele mbo biko, Elimo le Tee akitele ok'ole boankumela bakoyokitiake ilako.⁴⁵ Bayambi bako base boa Petelo mbok'emo, bo baliki bato ba beke besuti, bakabe boe, Elimo le Tee asokita la ok'ole ngendia.⁴⁶ Ibango baayokake batepela oko bayoyi bankina, pe bateliakie Wangi. Oke kio ngengo eko Petelo akalole ndee, ⁴⁷Edia boto lopeka losi l'itina li nyine bane basoba Elimo le tee nga so? ⁴⁸Aalakake ndee bayinwe oko lina lika Yesu Masiya. Baobotitie boe asoyala ndia bo yembe ngengo.

11

¹Ntomwa pe bambale bakoliki oko Yuda bayokake boe ngendia baoyamba ilako lika Wangi. ²Pe ngeng'eki Petelo asoyilela oko Yelusalema, bane basakobekwa besuti bayiake biango boa nde boe, ³osoyotwa oko mbulu bika bele bempatobekwe besuti, pe osole biemba ndiemo wua bo.⁴ Yaaka Petelo abange pe alimbetele mbo binkumela bonsongili nde ndee, ⁵Mi mbotitiakie ngeng'eki mi ndiki oko nza lina Yapo, pe nyeneke boyenelo oko nkai eki mi nse. Nyene yemba eyima oko liko ekitela oni nse nkonga esenda lenene, eliki ndalema la besinga oko bakono bankumela banei, pe ebelemeke mpika la mi. ⁶Nsisiakie oko etei le kio pe nyeneke nyama bi bolongo bi bakolo banei, la nyama bi klia waangi, la nyama bi landa ndalalanda, la mfulu bi dia.⁷ Nzokake pe iyoyi li ntepela lioe, Petelo! Yumwa! Diaka pe lekele! ⁸Yaaka mi nkalole mie, Nkia ngeng'ene emo ye, Nkolo! Ibango lelo nkia yemba le nyoti lape yemba le mbindo nteyotwe oko munya bo mi ye, ⁹iyoyi oko liko litepele mbale le bipele lioe, lama la biemba bisa Wangi atendolo, awu ntoibesiakie biemba bi nyoti ye! ¹⁰Ekelwake ngako mbala bisato, la mbisa pe ekuywe oko liko lonkina.¹¹ Tataa bele besato babele oko lowulu loki mi ndiki, batomwake ok'ole mi yima oko Kaisalia. ¹²Elimo pe atepele ndee nse mia bo loselele ntikelake biango ye. Bambale bane basamalo base la mi loselele, pe toyotwake oko lowulu loka wele boko. ¹³Atolimbole dweli loki nde ayene ntomwa eka Wangi wema oko lowulu lo nde pe atepele ndee, Tomaka boto oko Yapo asobesie Simona l'etolwa Petelo, ¹⁴nde angokotela mbo bingokobikia la wu la bato ba lowulu lo wu lonkumela.¹⁵ Eki mi nsobanga ntepela, Elimo le Tee atulwe ok'ole bo nkonga oki so ok'ibangelo. ¹⁶Nzitiakie ntangela, baboyi baka Nkolo baki nde atepele ndee, Yoani ayinake oko losi, yaaka nyo bongoyinwa la Elimo le tee.¹⁷ Ngako laa Wangi asoapa ikapo kweli nkonga oki nde atopake so ngeng'eki so toyambelake Nkolo Yesu Masiya, mi nde be, l'itina mie mpekele Wangi? ¹⁸Eki bo hasoyoka mbo bikio, bayalake totolo, pe bateliakie Wangi boe, laa ngako nkane Wangi asakopa ngendia bokalomoli bo bobonda kuu nko bokolo.¹⁹ Bane bakopanganyalake oko mbisa eka bonyoko boka Setepano, base kuu nko Foinike, la Kupulio, la Antiokiya. Ntaba lakake nsango eka Wangi ok'ole bato bankina ye, nk'okole Bayuda. ²⁰Bele benkina bekoliki la bo ndiemo, bato ba Kupulio la Kulene; eki bo basoyia oko Antiokiya batepelake pe la Ba-Ela nsango eka Nkolo Yesu ndakalaka. ²¹Lobo loka Nkolo loliki ndiemo la bo, pe bosio bo bato wuke bayambe, bakalomoe ok'ole Nkolo. ²²Lumu lo bo loyokane kuu oko batoyi baka ekinda ekoliki oko Yelusalema, pe batome Balanaba oko Antiokiya. ²³Eki nde asoyia pe asoyene mbo bikokelwa la iyangi lika Wangi, ayoke nyinga pe aapa boankumela ilako ndee batike bebonda bebo bakaa nk'oko lo Nkolo; ²⁴ibango nde Balanaba aliki wele bo dilo pe anyotake la Elimo le Tee pe la boyambi. Esuku lenene le bato bakosame oko Nkolo. ²⁵Balanaba ase oko Talasia nzalole Saula. ²⁶Aobaie pe aobele oko Antiokiya. Mpela enkuma bombondo bakosamake boa ekinda la mpae ilako ok'ole esuku lenene le bato. Bayambi batolwaka lina, Baka-Masiya, ntondo oko Antiokiya. ²⁷Oki bio nsio biko balakake oko Yelusalema, bakitele oko Antiokiya. ²⁸Omo lo bo, lina li nde Agaba, alakake ntondo lama la Elimo ndee nzala lenene eyaka oko nse binkumela. Nzala eko eyopaswaka oko nsio bika Kalaudio. ²⁹Bayeki bayange wango bo ntome biemba bi nsunge bambale bakoliki oko Yuda, boto la boto nkonga oki nde ayosonoke. ³⁰Bakele ngako pe baitomie bingambi bi ekinda oko babo baka Balanaba ndia Saula.

12

¹Oko kio ngeng'eko nkumu Elode asangie babo ba nde la ntumole bamo bato ba ekinda. ²Adiake Yakobo, bola boka Yoani la mpalo le etumbe. ³Eki nde asoyene ndee lobo loko losoyokia Bayuda nyinga, awute la Petelo. Eliko oko nsio bi bifula bi kamba bompanda. ⁴Aopose pe aoyotie oko lowulu lo ikamba, pe aoyambie oko babo boka basoda diomu la basamalo la itina li nkenge nde banei banei. Ayangake wango bo mpasole nde oko beso baka bato oko losio lo ilamba. ⁵Ngako petelo aliki nkosama oko lowulu lo ikamba, yaaka ekinda babotitiake wangi wembu la itina li nde. ⁶Ngengi'eki Elode aya mpika la mpasole nde, nk'oko bo botio boko, petelo atamake isilo oko etetei eka basoda bapele, aliki ndalema la biamba bepele, pe nkengi baliki oko ntongo le ekuke la nkenge lowulu lo ikamba. ⁷Ntomwa eka nkolo abele, pe nsasi bikese oko etei le lowulu lo ikamba. Atae petelo oko lobasi, aoyumole oko isilo pe aotepele ndee, yumwa tataa ! Biamba bekoliki oko babo ba nde bekite, ⁸Pe ntomwa aetepele ndee, lalaka nkamba le wu! lataka bapapa ba wu! akele nko ngako, pe ntomwa aetepele ndee, kalipaka le wu pe ombengake! ⁹Apaswe, aobenge, pe ntayebake ndee lone lokela ntomwa lolo lobo lo sosolo, yaaka atangelake ndee ayene boyenelo. ¹⁰Bapaswe oko isoko li etei le lowulu lo ikamba, la oko eteni eko le bipole, pe bayie oko ekuke le bipoko la mpaswe bosale bo nza, kio nkika ealipole, pe bapaswe. Basename oko bongala bombo, pe bayie oko ekuke le bipoko la mpaswe bosale bo nza, kio nkika eayalipole, pe bapaswe. Basename oko bongala bombo, pe tataa ntomwa ntayitia nyenele. ¹¹Petelo abangake nzembayemba polele lobo lolo oko etei, pe atepele ndee, akoboko nsoyeba mie nkolo atomili ntomwa le nde la mbikie mi oko babo baka elonde, pe oko mbo binkumela bitangela bato Bayuda. ¹²Eki nde asoyeba mbo biko polele, ase oko lowulu loka malia nyango eka yoani, lina li nde linkina Malako, oko eliki la bato wuke bakobotitiaka. ¹³Apometele ekuke le lowulu koko-koko, pe botii bombo bo weto lina li nde loda aye la nzokitia. ¹⁴Ayebake iyoyi lika petelo, pe la itina lika nyinga, ntalipola ekuke ye yaaka asume lobango la ntepelende petelo ayemi oko munya bo lowulu ! ¹⁵Yaaka bo baotepele boe, odia lokeye! Yaaka nde akembiake nko nde ele nko ngako. Yaaka bo baotepele boe ele ntomwa le nde. ¹⁶Yaaka Petelo ntatwenya mpometela ye, ngako balipole ekuke, baoyene pe bakabe. ¹⁷Yaaka nde aamasake la lobo ndee bayale totolo, pe aalimbole dweli loki Nkolo aopasole oko lowulu lo ikamba. Atepele pe ndee, Boyebiaka Yakobo ndia bambale mbo bine. Apaswe pe ase ndie enkina. ¹⁸Ngeng'eki mpendu esoyombwa, bolingatano wano wuke boliki ok'ole basoda, bakayubolake ndie esa Petelo asa. ¹⁹Elode aoyalole yaaka ntaoba ye. Ayubole nkengi pe atome ndee badiakwe. La mbisa ayime oko Yuda ase oko Kaisalia pe asolamba oko. ²⁰Elode ayoke iyulu la bato ba Tula la Sidona, yaaka bo baye ok'ole nde la bobonda bombo; pe eki bo basoseya nzokana boa Balasoto lokengi lo botamelo boka nkumu, babotitie totolo, ibango bato ba nse le bo basole biemba bi yima oko mbotu bika nkumu. ²¹Oko losio loki nde nkika Elode asoloke, alate bisenda bi bonkumu, ayale anse oko mata, pe aalakake. ²²Esuku le bato wuke bapame boe, iyoyi lika Wangi! Ntembe iyoyi lika boto ye! ²³Ntomwa eka Wangi aobele yemba nkako, ibango ntapaka Wangi lumu ye, pe bekiso beoleeke, ngako pe awe. ²⁴Yaaka nsango eka Wangi efulake pe enyotake. ²⁵Eki Balanaba ndia Saula basoseya esali le bo, bayime oko Yelusalema, bayitie pe bapose Yoani, one lokoliki la lina linkina Malako, base boa nde mboka emo.

13

¹Oko ekinda ekoliki oko Antiokiya, bambambi la balaki oko etei. Eliko bane: Balanaba, la Simeona ekotolwaka Nigela, la Luki bosi Kulene, la Manaene one oki babongolake ndiemo ndia nkumu Elode, la Saula. ²Ako ngeng'eki bo batielake Nkolo pe eki bo bakinake ilee, Elimo le Tee atepele ndee, bo ndamwelake bAlanaba ndia Saula ibango la esali esaka mi mabesia la itina li kio. ³La mbisa bakine ile pe babotitie pe baasangie babo. Ngako baatome. ⁴Ngako eki bo basosia ntomwa la Elimo le Tee, bayime base oko Selukiya, pe yima ako base oko baswa kuu nko Pululio. ⁵Eki bo baliki oko Salami, balakake nsango eka Wangi oko bekosamelolo beka Bayuda. Yoani aliki ndia bo nkonga basungi. ⁶Balekake oko esanga enkumela kuu nko Papo, pe batane wele bombo ako, nde aliki nkanga, Boyuda bobambi bo bongala, lina li nde Balayesu. ⁷Aliki ndiemo ndia bondwa esanga Selugio Paolo, nde aliki wele bo lianya, nde abesie Balanaba ndia Paolo oko le nde, pe aliki la mposa le nzoke ilako lika Wangi. ⁸Yaaka nkanga Elima (ndimbo eka lina li nde eliki ngako) ayemale esongo la bo, pe akeke mpengole boyambi boka bondwa esanga. ⁹Yaaka Saula nde Paolo, oki nde anyotake la Elimo le Tee, asisie nkanga yee, pe atepele ndee, Sosolo, osonyota la bongala bonkuma pe la boyeli bo bobe ¹⁰bonkuma, awu oko Satana, awu boyini boka bokolama, ntayosone lopito oko mboka eka Nkolo ye? ¹¹Akoboko solenda, lobo loka Nkolo oko liko li wu, pe beso ba wu bangowa, pe oko yembe ngengo ntongoyitia nyene tee ye, Tataa lobongi la mpitamolo biokitele, pe ayalolake bato baokendia la babo. ¹²Eki bondwa esanga asoyene lobo loko, ayambe, ibango akabake la iako lika Nkolo. ¹³Paolo ndia baa nde bayime oko Papo, pe bayie oko Peluga oko mbotu bi Pampulia, yaaka Yoani akalamole ndia bo, ayitie oko Yelusalema. ¹⁴Yaaka bo bayime ako Peluga pe bayie oko Antiokiya oko mbotu bi Pesidia. Bayotwe oko lowulu lo ekinda oko losio lo Eyenga, pe bayale anse. ¹⁵Oko mbise botolwe boka Bekengo, la bambambi, bondwa lowulu lo ekinda aatomie nde ndee, bambale, laa bolia lobo lo sunga nyo bato, botepela la lonyo. ¹⁶Paolo ayumwe wema, la lobo lo nde asesake esuku pe aatepele ndee, bele be Yisalale, pe nyo bato ba lota Wangi, boyoka. ¹⁷Wangi boka bato bane Yisalaelasoloke bankaka ba so pe afulie ibotwa li so ngeng'eki bo baliki oko Ezipeto, pe aapasole ako la lobo lo wembu, ¹⁸pe aabongole oko boleki laape mpela ntuku binei. ¹⁹Eki nde asoseya ndiake babotwa basambiale oko nse Kanana, aapake bio mbotu biko nkonga engondi nkonga mpela benkama benei la ntuku bitano. ²⁰Oko mbise bio mbo biko, aapake ntendi kuu nko Samwele lo bobambi. ²¹La mbisa bakanake nkumu. Wangi pe aapake Saula wana oka Kisi, wele oko ibotwa lika Benyamina, mpela ntuku binei. ²²Ngeng'eki nde asoseya nyimie nde, aayemie Dawidi ayale nkumu. Atepelake lama la nde nde ndee, Nsoaba Dawidi wana oka Yisai, wele bokolami oko bobonda bo mi nkika, oko longokela mposa le mi enkumela. ²³Oko ibotwa lika

boto oko Wangi asakoyeisa Yisalaele bobikie, kweli ngonga oki nde atikake ileno li nde Yesu.²⁴ Oko ntondo le loya lo nde, Yoani alakake ok'ole bato ba Yisalaele bankumela boyini bo bokalomoli bo bobonda.²⁵ Ngeng'eki Yoani abangake nseye mboka le nde atepele ndee, Botangela nyoe mi nani? Mi ntinge nde ye, yaaka oko loyala oko mbisa le mi, pe ntiyosone nsotole besinga be bapapa oko bakolo ba nde ye,²⁶ Bambale, bato ba ibotwa lika Abalayama, pe bato ba yoka Wangi bomo oko eteteile nyo, nsango le lobiko ene esotomwa ok'ole so.²⁷ Ibango bane ba lamba oko Yelusalema, oko nsio bi bo ntabayebake ye, ntaayebake pe bayoyi baka babambi bako ba tolwa bena eyenga la eyenga pe ye; ngako bakolimiake dweli lo nzimbe nde.²⁸ Ompa bo ntaaba nkia lobo lokolama la iwa ye, babotitie Pilato boe aodiake.²⁹ Eki bo basoseya nkolimie mbo binkumela bisakosonwa la itina li nde, baotulole oko bote, baotike oko ilengi.³⁰ Yaaka Wangi aoyumole yima oko bawi.³¹ Nde ayenele nsio wuke ndia bane bakoyimaka Galilaya la nzilela oko Yelusalema boa nde loselele. bo bako bale batati ba nde ok'ole bato.³² So pe toetepela nsango le dilo le ileno likopawuwke ok'ole bankaka,³³ sosoe Wangi asakotokolimiela, bana ba bo, lio ileno liko, ane osa nde aseya nkundole Yesu, kweli pe nkonga losonwa oko loyembo lo bipele loe, Awu wana lo mi, mi nsokobota wu lene.³⁴ Pe la itina liki nde aokundole oko bawi nde ndee ntangoyitia oko bopondu, atepele ndee, ngokopa basoyi ba pie-pie baka Dawidi, bako ba sosolo.³⁵ Kio kiekio ngako atepele oko ndie enkina ndee, ntongotwenya bokolami bo wu la nyene bopondu pe ye.³⁶ Ibango Dawidi atielake ibotwa li nde nkika oko wango boka Wangi. La mbisa atame isilo pe akundame oko etetei eka bankaka ba nde pe aponde.³⁷ Yaaka one oki Wangi akundole ntapondo ye.³⁸ Ngako bopaaka loyebatane ok'ole nyo, bambale, loe l'itina li nd'oko, basawue bo bobe bosolakwa ok'ole nyo; ³⁹pe lama la nde boto la boto loyamba, aswa oko mbo binkumela, bine biki bekengo beka Mose ntaeyosonoko la nswise nyo oko bio ye.⁴⁰ Ngako bobaaka nkepo nkanga bine bikotefwa la babambi ntaiso ya la nyo nyoe, ⁴¹bosolenda, nyo bakinoli, bokabe pe bopitane! Ibango mi ntikele esali emo oni nsio bi nyo nyoe, bosolenda, nyo bakinoli, bokabe pe bopitane! ibango mi ntikele esali ebongo nyo nzambayamba ye nkia boto asoelimbola kio polele.⁴² Ngeng'eki bo bapaswake, bato baabotitie boe bayitie ntepele bo bio mbo biko oko eyenga le mbisa.⁴³ Ngeng'eki bakosami basoseya mpanganyala, bato wuke ba Bayuda, la pe basangoli bakokakalomola bayuda, babenge Paolo ndia balanaba, bo basi;plake la boboe basoyala lelo la iyangi lika Wangi.⁴⁴ Oko eyenga le mbisa, mpika-mpika la bato bankumela ba nza, bakosame le nzo ke ilako lika Wangi.⁴⁵ Yaaka oki Bayuda bayene wuke bo bato, banyote la ikeke pe bakisoloke bayoyi Paolo, pe baotwake.⁴⁶ Yaaka Paolo ndia balanaba batepelake la bonzenze boe, Ebongoke ilako lika Wangi Wangi liawue ok'ole nyo ntondo, pe ane osa nyo boiboya, pe ako otangela nyo nyoe, nyo nkika ntabobonge la mbae bokolo bo edie ye, akoboko so tokamwa ok'ole ngendia.⁴⁷ Ibango Nkolo atolakake ngako ndee, nsakokoyemia wu l'itina lika tee eka ngendia l'itina mie oyale l'itina lika lobiko kuu bakumelo ba bolongo.⁴⁸ Ngeng'eki ngendia basoyoka ngako, bayoke nyinga pe bateliake ilako lika Nkolo. Bane bankumela basakosolwa oko bokolo bo edie l'edie bayambake.⁴⁹ Ilako lika nkolo lipanganyala oko mbotu biko binkumela.⁵⁰ Yaaka Bayuda bayotwe bomfweti boa beto bane bakoliki bakwaki, basangoli baka Wangi, la bingambi bi nza, pe banyokole Paolo ndia Balanaba, pe baapasole oko mbotu bi bo.⁵¹ Yaaka Ba-Paolo baafumpole bokuytu bokoliki oko bakolo ba bo pe base oko ikoni, ⁵²pe bayambi banyotake la nyinga pe la Elimo le Tee.

14

¹Okoni ikoni bayotwake nkonga bayekasano bo bo, oko bokosamelo boka Bayuda, pe balakake ngako pe wuke bo Bayuda la Ba-Elu bayambake.² Yaaka bayuda bane bakoboya nzamba-yamba bayumole bayulu baka ngendia pe baayemie esongo la ntomwa.³ Ngako bayale edie ako pe balakake la bonzenze l'itina lika Nkolo Yesu, nde nkika pe akayeniake polele l'itina lika ilako li nde li iyangi; ayeniake pe bilimbetelo la bimwenge bikokelwake oko ba bo.⁴ Yaaka wuke bo bato ba nza bakalamole, bamo base oko lokengo loka Bayuda, yaaka bankina base oko lokengo loka ntomwa.⁵ Yaaka ngendia, la bayuda, la bingambi bi nza, bakanake boe bakele bobe ok'ole ntomwa pe baabe bawe.⁶ ngeng'eki bo basoyaka ngako, balote oko mbotu bi Lukaonia, la nza bi Lusetula la Delube la pe nza bi dioso.⁷ Oko balakake nsango dilo.⁸ Wele bombo, bo ekoko oko bakolo, aliki ako oko Lusetula, nde aliki ekoko yima nk'oko ibale lika nyango le nde, pe lelo ntakendili ye.⁹ Nde boto oko, ayoke Paolo atepela, Paolo pe aolende, pe ayene ndee, alia boyambi bokolama la nde mbika-bika.¹⁰ Ngako atepele la iyoyi li wembu ndee Yemala la bakolo ba wu senaa! Asotwe soti, pe akende.¹¹ Ngeng'eki bato basoyene esali eko eka Paolo, bapame pe la ntepela oko iyoyi li Lukaonia boe, Biango oko boyenelo boka bato besotokitela!¹² Bapae Balanaba lina Zeu, pe Paolo Eleme ibango nde aliki ntepelaki.¹³ Nkanga le lowulu lo hosangoli boka Zeu, oko lokoliki oko ntondo le bayotwelo ba nza, aye la nyate wuke, la fulele bi dilo la bolatelo bo nsio wuke, aliki ndiemo le bato tungunguu, pe bayangake wango kosanu boe batumbe mbeka.¹⁴ Yaaka ngeng'eki ntomwa Balanaba ndia Paolo bayoke ngako, Bayatole bisenda bi bo, pe bayotwe ok'etetei le esuku awe, bapamake la ntepela boe,¹⁵ Bambale! bokela ngako itina be? So, la so tole nkonga nyo, pe tosoya la nsango dilo, l'itina soe botwenye mbo bine binkumela bimpatombia engondi, pe boyelele Wangi bolia bokolo, one lokoyangake liko na nse, la nzale binene, la biemba binkumela bikende ok'etetei le bio.¹⁶ Oko ngengo le kalakala atwenyake babotwa bankumela bakende oko dweli lolanga bo.¹⁷ L'itina li nde nkika ntambia bokamba bo nde ndee akayebie lonkina ye, ibango asokela bisali bi dilo poe asoepa nyo mbula oko liko pe baleno ba bota mbolo wuke, pe asonyotia bebonda be nyo la biemba bi ndekeleke pe la nyinga.¹⁸ Pe nkia oko bayoyi bako, bapekelake bisuku bi bato la ntumbe lo mbeka nko la wembu.¹⁹ Yaaka Bayuda ba Antiokiya la Ikkoni base oko, pe bakembiake bisuku boe babole Paolo bawe, ngako baokuye oko bosale bo nza, pe batangelake boe akosowa.²⁰ Yaaka eki bayambi basoseya ndingela nde, ayemale pe ayotwe oko nza . OKO mbise losio ase ndia Balanaba oko Delebe.²¹ Oko kio nza eko balakake nsango dilo, babae bayambi wuke. La mbisa bayitie oko LOsetula, la Ikoni, la Antiokiya, ²²pe bakembiake bebonda beka bayambi, la mpae bo ilako boe bayemale nk'oko boyambi, bo boe, Ekolama la so nzotwa oko Bonkumu boka Wangi oko mboka le bonyoko.²³ Eki

bo basoseya nsole bingambi bi ekinda la ekinda, pe eki bo basobotitia la biemba nkina-kina, baasembole oko babo baka Nkolo ene esa bo bayambela, ²⁴Ngako baleke oko mbotu bi Pisidia pe bayie oko Pamfulia. ²⁵Balakake nsango dilo oko Pelege, pe bakitele oko Atalia. ²⁶Bayime ako, pe base oko Antiokiya la baswa, oko oki baasembolake oko basoyi baka Wangi l'itina lika esali eki bo bakele. ²⁷Eki bo basoyia pe la nkosia ekinda, baatepele bisali binkumela biki Wangi akelake ndia bo ndiemo, boboe Wangi asakolipola ekuke le boyambi ok'iole ngendia. ²⁸Bayale yembe nsio wuke ndiemo boa bayambi.

15

¹Bankina bayimake oko Yuda pe baye oko bambale ndakalaka boe, Laa ntabaebekili besuti nga otepela bekengo beka Mose ye, ntaboyosone mbika-bika ye. ²Ikakasa la biango wuke bepaswe ok'ole bato bako la Paolo la Balanaba. Ngako basole boe Balanaba ndia Paolo, namia la bato bankina ok'otetei le bo bayilele oko Yelusalema ok'ole ntomwa la bingambi bi ekinda l'itina lika bio biango beko. ³Bato ba ekinda basake ntindie bo oko mboka, la mbisa balekake oko Poinike, la Samalia la ndimbole bo polele lama la bokalomoli boka ngendia pe la nzokie bambale bankumela nyinga lenene. ⁴Eki bo basoyia oko Yelusalema, ekinda, la ntomwa, la bingambi baasangale. Baatepele bisali binkumela biki Wangi akele ndia bo ndiemo. ⁵Yaaka bankina yima oko ekinda eka Bapalosi bane bakoliki bayambi, bayemale la ntepela boe, Ekolama nko baabeke besuti pe baayebie boe batotie bekengo beka Mose. ⁶Ntomwa boa bingambi bi ekinda, bakakosie l'itina boe batangele bokobo bo lami la lobo'eko. ⁷Eki biango besopaswa wuke, Petelo aatepele ndee, Bambale, nyo boyeba nyoe Wangi asakonsolo mi yima kala ok'etetei le nyo ndee ngendia bayoke Ilako li nsango Dilo oko munya bo mi pe bayambe. ⁸Wangi boyebi bo bebonda beka bato asakotepela l'itina li bo, ibango asakoapa Elimo le Tee dweli lomo nkonga oki nde atopake so. ⁹Ntatokalamolake soa bo ye, ibango asakososa bebonda be bo lama la boyambi. ¹⁰Ngako akoboko itina be li keka nyo Wangi la nkande bayambi bekoli oko nkingo, bene ba papa ba so, la so nkika pe ntatoliki la nguya le mbela-bela ye? ¹¹Yaaka toyamba soe tongobika la iyangi lika Nkolo Yesu kweli nkonga bo. ¹²Esuku enkumela le bato bayalake nko totolo la nzokitie Balanaba ndia Paolo oki bo batepelake bimwenge la bilimbetelo binkumela biki Wangi akelake ok'ole ngendia oko babo haabo. ¹³Ngeng'eki bo baseye ntepela, Yakobo akalole ndee, Bambale, bonzokitiake mi! ¹⁴Simona asoseya ndimbola dweli loki Wangi ayolendaka ngendia ntondo le nde nsole bato l'itina lika lina li nde ok'etetei le bo. ¹⁵Bayoyi baka babambi bakayoka oni lobo lone nkonga osaka lo losonwa loe, ¹⁶Oko mbise mbo bine, mi ngoyitia, pe ngolwa lonkina lowulu loka Dawidi lone losakokita. ngolwa lonkina emfumpa lelo, pe ngoeyemia lonkina. ¹⁷L'itina mie bato bankina bankumela bayalole nkolo, nko ngendia binkuma bine bisaka lina li mi litolwa oko liko li bo. ¹⁸Nkolo, botepeli boka mbo bine yima nko kalakala atepela ngako. ¹⁹Kio kiekio mi nsotende mie ntatonyokoloke bane bale oko etetei eka ngendia basokalomoa oko Wangi ye; ²⁰yaaka toatomie lokasi lo bokanda soe baboye mbindo la ndobe, la lolemba, la nyama bisa bo bapioto, la balongo. ²¹Ibango yima nko ngengo le kalakala Mose alakwa oko nza la nza, pe oko eyenga la eyenga balokobale basono ba nde oko mbulu bi bikokayolo. ²²Oko kio ngeng'eko eyeneleke dilo ok'ole ntomwa, pe bingambi, namia la ekinda enkumela, la nsole bele ok'etetei le bo la ntome bo oko Antiokiya loselele boa Paolo ndia Balanaba. Ngako basole Yuda, one lokobeswaka Balanaba, la Sila, bo baliki bele be ntondo eka bambale bankuma. ²³Batome bakonda la babo baabo boe, Ntomwa la pe bingambi, bambale ba nyo, ok'ole bambale bane ba yima ok'ole ngendia oko Antiokiya, la Suliya, la Kilikiya, Beseso! ²⁴Tosakoyoka boe, bamo bakoyimake oni ole so, basakoya ndingitie nyo la bayoyi ba bo, la mpite bebonda be nyo; so pe ntatoatomake ngako ye. ²⁵Ngako toyenili soankumela dilo la bobonda bomo la nsole bele benkina baye ok'ole nyo loselele boa ba-lolango ba so Balanaba ndia Paolo, ²⁶bane basakosampia beboto be bo sampaa oko lina lika Nkolo le so Yesu Masiya. ²⁷Ngako pe tosotoma Yuda ndia Sila, bo pe bangoelimboela mbo nko bine la munya. ²⁸Ibango nteyeneleke kweli la Elimo le Tee, pe la so nsangie nyo belito benkina ye, nko mbo bine bi kolama, ²⁹so soe boboyaka biemba bine bisopawua ok'ole ndobe, la balongo, la nyama bine bisa ba yama nyama-yama, la lolemba. Laa bosokakeke lama la mbo bine, ako bokela dilo. Botikalaka dilo. ³⁰Ngako, eki bo basoseya ntomwa, bayie oko Antiokiya. Bakosie ekinda enkuma, pe baayambie bokanda boko. ³¹Eki bo baseye ntanga-tanga, bayoke nyinga lama la mbo bi bokembie bika bokanda. ³²Yuda ndia Sila bo nkika baliki balaki, pe bakembiake bambale la balako wuke, basangiake pe ilako le bo. ³³Bayalake ako yembe ngengo nio, la mbisa bakalamole boa bambale bayitiake la totolo ok'ole batomi ba bo. ³⁴Yaaka eyeneleke ok'ole Sila ndee asoyala lelo ako wano ngengo. ³⁵Paolo ndia Balanaba bayuele edie ako Antiokiya, bo boa bankina wuke, balakake pe bakendiake Nsango eka Nkolo Yesu Masiya. ³⁶Oko mbise bimo nsio, Paolo atepele Balanaba ndee, Tosoyitia lelo oko nza binkumela bisa so tolaka ilako lika Nkolo tosolende laa pe bambale oko bale nghamoni. ³⁷Balanaba alangake ndee ase ndia Yoani, one lokotolwaka Malako, ³⁸yaaka Paolo ntanyiminyaka mpose nde ye, nde oko lokoalaliaka oko Pampuliya pe ntasa ndia bo loselele oko esali ye. ³⁹Bana biango wuke bepaswe ako, ngako bakalamole, pe Balanaba apose Malako pe ase la baswa oko Kupulio. ⁴⁰Yaaka Paolo asole Sila, pe eki bambale ba ekinda basoseya nsembola nde ok'ole Nkolo, ayime ako. ⁴¹Aleke ok'etei le mbotu bi Sulia la Kilikia la nkembie bikinda bika Nkolo Yesu.

16

¹Ayie oko Delebe la Lusetula, boyambi bomo lina li nde Timotio aliki ako, nde aliki wana oka Boyuda bomo bo boyambi, ise li nde aliki Bo-Elia. ²Bambale bako bakoliki oko Lusetula pe la IKoni batatake mbo bi dilo itina li nde. ³Paolo alangake ndee ase ndia nde mboka emo, ngako atome baobeke bosuti l'itina lika Bayuda bakoliki oko bio ndie biko; ibango boankumela bayebake boe ise li nde aliki Bo-Elia. ⁴Ngeng'eki bo bayakoleke oko nza, bapake bayambi bekengo beki

ntomwa babekeke, la bingambi bi ekinda oko Yelusalema boe batotie.⁵Ngako bikinda bikembake nkemba-kemba, pe bosio bo bo bofulake bonene losio la losio.⁶Balekake nko boleki oko nza lina Pulugia la Galatia, ngeng'eki Elimo le Tee asopekala nteye nsango eka Wangi oko Asia.⁷Bayie oko ndie ekayeleele ndia Musia, pe bakeke nsaka-saka oko Bitunia, yaaka Elimo eka Nkolo Yesu nteapa mboka ye.⁸Eki bo basopenda Musia, batulwe oko Tuloa.⁹La botio Paolo ayene boyenelo: Wele bomo, boto lo Makedonia, ayemalake la mbotitie nde, ndee yaka oko Makedonia otosunge!¹⁰Eki nde asoseya nyene boyenelo, toyalole mboka taa-taa eyia so oko Makedonia, ibango toyebeke polele soe Wangi asotobesia la mpae bo nsango dilo.¹¹Ngako eki so tososeya nzotwe oko baswa ba Tuloa, tosenamake nko tii, kuu nko Samotulake, pe oko losio lo mbisa, kuu nko Neapoli,¹²pe toyime ako kuu nko Pilipoi, oko eliki nza le ntongo oko mbotu bi Mkedonia, nkinda eka Baloma. Toyalake bana nsio binkina wuke oko kio nza eko.¹³Oko losio lo Eyenga topaswe oko nza yima oko ntundu le mbongo le nzale, oko eliki la ndie le lobotitia. Tokatike anse la nzoka-yoka soa beto bakokosamake oko kio ndie eko.¹⁴Weto omo lina li nde Ludia, ayokitiake. Nde aliki boto lo Twatila, boteki bo bisenda bi belele, atotiake Wangi. Nkolo alipole bobonda bo nde, ndee ayambe mbo bi tepela Poalo.¹⁵Eki nde asoseya nyinwa, la bato ba lowulu lo nde, atobotitie ndee, Laa botangela nyoe mi nde boyambi boka Nkolo, boyotwaka bokitia oni lowulu lo mi. Atonsinsole wembu.¹⁶Ngengo eki so tosake oko lobotitia, elenge emo le weto lokoliki la elimo le bola mbo, atopominye. Nde abaleake bandwa nde (ba-nkolo ba nde) engondi wuke oko kio esali le nde le mbo mbola-bola.¹⁷Nde atobenge oko loselele lo soa Paolo, la mpamatana ndee, Bato bane bale bantamba baka Wangi Bosonda Sangaa, bo batolaka so mboka le lobiko!¹⁸Akelake ngako nsio wuke, yaaka Paolo ayoke mbabali oko bobonda, akakalomole la ntepele elimo eko ndee, Nkolaka oko lina lika Yesu Masiya mie opaswe ok'ole nde. Apaswe nk'oko kio ngeng'eko.¹⁹Ngeng'eki bandwa ba nde bayene boe elikia le nzetie mbae engoti esosia, bawute Paolo ndia Balanaba, baakuye oko yando oko ntongo eka bingambi bi nza.²⁰Baabele kuu ok'ole ntendi, pe batepele boe, Bato bane bale Bayuda, pe ba dingitia nza le so.²¹Balaka pe bato mbo bimpatokolame la so Baloma nzamba-yamba laa pe nkela-kela ye.²²Ngako, esuku le bato bakayumole la bayulu esongo la bo, pe ntendi bayatole bisenda bi bo, batome bato boe baapioke bemiekwa.²³Eki bo basoseya mpioka bo bemiekwa be wuke, baaboke oko lowulu lo ikamba, pe bapae besikiso ok'ole lokengi boe baakenge nta dilo.²⁴Eki lokengi lo lowulu lo ikamba asoba besikiso beko bako, aaboke oko eteni le lowulu lo ikamba le etetei, pe alinge bakolo ba bo la biamba.²⁵La etetei le botio, Paolo ndia Balanaba babotitiake pe bayembelake Wangi nzembo, bato pe bakoliki la bo oko ikamba baayokitiake,²⁶pe basukasano bonene boka mbotu boyokane nk'ako, pe beboko beka luwulu lo ikamba besukasane. Tataa nk'ako, bikuke bi lowulu lo ikamba bilifwe, pe benkokoso beka bato bankumela bekalingole.²⁷Ngeng'eki lokengi lo lowulu lo ikamba asoyumwa ok'isilo, ayeneke bikuke bi lowulu nko polele, anangole mpalo le nde l'itina ndee akadiake, ibango atangelake ndee, bawutwe basolota.²⁸Yaaka Paolo apame la iyoyi li wembu ndee, ntokelake nkia lobo lomo lo bobo oko bienge bi wu ye! Ibango soankumela so soane.²⁹Abesie ilangi li pete, pe ayotwe swe nko nsakatana, pe akite oko ntongo eka Paolo ndia Balanaba.³⁰Aapasole oko bosale, pe atepele ndee, Bapapa, nkele ngamoni l'itina mie mbike?³¹Baotepele boe, Yambelaka Nkolo Yesu pe ongobika, la wu la bato ba lowulu lo wu lonkuma.³²Baotepelake nsango dilo eka Nkolo, la bato bankumela ba lowulu lo nde.³³Aapose, asose mpota bi bo nk'oko kio ngengo eko le botio, pe ayinwe tataa nk'oko, la nde, la bato ba lowulu lo nde lonkumela.³⁴Ayotwe ndia bo oko lowulu, atande mesa, pe ayokake bosango, la nde la bato ba lowulu lo nde bankumela, ibango asoyambela Wangi.³⁵Ngeng'eki mpendu esoyombwa, ntendi batome bato boe, tungola bato bako.³⁶Lokengi ayebie Paolo mbo biko ndee, Ntendi basotoma lotomo boe botungwe, ngako bopaswaka, pe bose la totolo.³⁷Yaaka Paolo atepele ndee, Batopioke bemiekwa oko beso baka bato, lelo ntaatosambisi, so tole Baloma, pe batoboke oko lowulu lo ikamba. Akoboko pe bakana batoboke oko bosale la nkuku? Ngako ye! Yaaka baye batopasole oko bosale bo nkika.³⁸Bapolisi bayebie ntendi mbo biko, yaaka oki bo bayoke boe Baloma, bayoke bomo.³⁹Baye la mbotitie bo, pe baapasole bosale, pe baabotie boe bayime oko nza eko.⁴⁰Eki bo basoseya mpaswa oko lowulu lo ikamba, bayotwe ok'ole Ludia, pe eki bo basoyene bambale, baakambiake, pe la mbisa bayime ako.

17

¹Eki bo basosonda Ampipoli la pe Apolonia, bayie kuu nko Tesalonike, oko eliki la lowulu lo bikokayolo bika Bayuda.

²Paolo ayotwe ndia bo nkonga bayekasano bo nde, oko nsio bi biyenga bisato akelake biango ndia bo lama la Basono.

³Apasole itina pe alimbole polele ndee, Ekolamake la Masiya nko ato wale pe akundwe oko bawi, pe atepele ndee, l'itina lika Yesu ene leetepela mi, nde ale Masiya.⁴Bamo ok'eteteil le bo bayambake, pe balameme boa Paolo ndia Balanaba, pe esuku lenene le Ba-El, basangoli baka Wangi, pe yeti lenene le beto ba lumu.⁵Yaaka bayuda bayoke ikeke, pe bapose bele benkina be bongala, babo ba bomfweti, bakosie esuku le bato, pe bayumole nza enkumela. Base nkubole lowulu loka Yasona la nzalole Ba-Paolo boe baapasole bosale oko beso baka bato.⁶Eki bo ntaayosono mbae Ba-Paolo ye, bakuye Yasona ndia bambale bankina ok'ole bingambi bi nza, la mpama-pama boe, Bato bane, basokalomola bolongo, basobebe pe ane.⁷Yasona pe asoasangala. Boankumela baboyake bekengo beka Kaisala, pe batepelake boe nkumu enkina lina Yesu al'oko.⁸Eki wuke bo bato, la bingambi bi nza, basoyoka mbo biko, bebonda bebo belingatane.⁹Yaaka eki bo basoseya mpose mfumbe ok'ole Yasona ndia bako bankina, baatungole.¹⁰Bambale batome Paolo ndia Sila tataa la botio oko nza lina Belaya. Eki bo basoyia oko, bayotwe oko lowulu lo bikokayolo loka Bayuda.¹¹Bo basondake bato ba Tesalonike la dilo wuke, pe batoloke Basono losio la losio, la nzalola laape bio mbo biko bile nko nta ngako.¹²Ngako wuke bo baabo bayambake, la beto ba lomu Ba-El, la bele wana wuke.¹³Yaaka eki Bayuda ba Tesalonike basoyeba boe Paolo alakake nsango dilo la oko Belaya pe, baye ako pe bayumole esuku le bato.¹⁴Ngako bambale batome Paolo tataa boe ase oko mbongo le losi, yaaka Sila ndia Timotio batikalake ako.¹⁵Bato bakolotiaka Paolo baobebele kuu nko Atene, pe base la

lotomo loka Paolo ok'ole Sila ndia Timotio ndee baobelele tataa, la mbiseko bayitie.¹⁶ Lelo ngeng'eki Paolo aakongelake oko Atene, ayeneke ndee, nza esakonyota la ndobe, ngako elimo le nde edingatanake.¹⁷ Ngako, ok'etei le ekokayolo akelake biango ndia Bayuda pe ndia basangoli baka Wangi, pe oko yando losio ndia bato bapomala la nde.¹⁸ Bamo baliki bato ba dianya la Baepikulo la Basetoa bapomalake pe boa nde. Bamo batepeleka e boe, te nzakayoki ene alia mposa le ntepele be? Bankina batepele boe, Ayenele nkonga bobimbi boka biangi beka ngendia; ibango atepelake l'itina lika Yesu, la pe bakundwelo.¹⁹ Baowute, pe base la nde oko engenza le Ale, pe batepele boe, Tobongo nzeba-yeba laa pe balako ba bosaba ba tepela wu bale be? ²⁰Ibango ototela so mbo bika ngendia. NGako tolia mposa le nzeba-yeba laa pe mbo bine bile itina be. ²¹Bato ba Atene bankumela, la ngendia bikoliki ako, ntaalekiaka ngengo le bo la lobo lonkina ye, yaaka nko bo boe batepele laa pe bayoke lobo lo bosaba.²² Ngako Paolo ayemale oko engenza le Ale, pe atepete ndee, Bele be Atene! Nsoyene mie ok'etetei eka mbo binkumela, nyo bosonda nteli biangi; ²³ibango ngeng'ema mi nsakokende la ndende mbulu bi nyo bi bowangi, nyenili ndie le etumbelo le mbeka emo, esaka basono oko liko boe, OK'OLE WANGI BONE BOMPATOEYEBATANE. Ngako, Wangi boko bosangola nyo ako pe ntaboye ye, mi metepela lama la nde lene.²⁴ Wangi boko bokokelake bolongo, la biemba binkumela bile ok'etei le bo, nde ale nkolo le liko la nse, pe ntalokolambe oko mbulu bisobokwa la babo baka bato ye; ²⁵babo baka bato pe ntabalokotiele nde ye, dweli nga wue nde alia bokamba boka yemba, ibango nde nkika alokopae bato bankumela lokeno, la mpoyi, la biemba binkuma.²⁶ La nkaka nko kio emo, asakobotia babotwa bankumela baka bato baa lamba oni nse ene enkumela; aapake baleno, pe aatikele belelo oko ndie bi bolambelo boobo,²⁷ l'itina ndee bayalole Wangi, la elikia ndee bangoyosono nzalole nde pe baobae. Ntange pe botale la boto omo la omo lo so ye,²⁸ ibango ok'etetei le nde, so tolia bokolo, pe tollokokende pe tokena. Kweli nkonga osaka bamo ba nyo ba basoni ba nzembo bi nyo basono boe, tole pe ibotwa li nde. ²⁹Ngako ane ole so ibotwa lika Wangi, ntebonge la so ntangela soe bowangi ele oko dweli loka wolo, laa pe palata, laa pe iwe, laa pe yemba esosonwa la boyeli pe la batangeli bkaka bato.³⁰ Ibango oko ngengo ekamba so itangeli, Wangi ntatangele ngako ye, yaaka akoboko atepela ok'ole bato bankumela oko ndie binkumela ndee, bakalomole bebonda; ³¹ibango asakosolo losio lomo loko longa nde asambise nse binkumela la sembo, angoasambisa la boto oko losaka nde asolo. Asakolakia bato bankumela polele ndee ele nta sosolo, ibango aokundole oko bawi.³² Eki bo bayoke mbo bilami la bankundwelo, bamo bayole biteko, yaaka bankina batepele boe, Tongokoyoka lonkina lama la lobo lone. ³³Ngako Paolo apaswe ndia bo loselele, ³⁴Yaaka bele benkina balameme boa nde pe bayambe. Ok'etetei le bo eliko Diomusi, ntendi oko Engenza le Ale, la weto omo, lina li nde Damali, la bankina bakoliki ndieemo boa nde ako.

18

¹Oko mbise mbo biko, ayime oko Atene, pe ase oko Kolinto. ²Atanake Boyuda bomo, lina li nde Akwila, bosi Ponto, wano ngengo nko nio ekolekaka, ayimake oko Italia pe Pulisekila, ndia ilaka li nde, l'itina lika bokengo boki Kulaudio apake nde ndee, Bayuda bankumela bayime oko Loma. Ngako Paolo aye nde nde bo, ³pe ayale edie ndia bo esali nkamba-kamba, ibango aliki boto lokokelake esali dweli lomo nkonga bo. Esali le bo eliki bengumbe nkeka-keka. ⁴Biyenga binkumela, alakake bato oko mbulu bi bekosamelo, pe akekake nkembie boyambi boka Bayuda la Ba-Ela. ⁵Yaaka oki Sila ndia Timotio babele yima oko Makedonia, Paolo alameke nk'oko esali le nsango dilo ndaka-laka, pe ndimbole Bayuda ndee Yesu ale Masiya. ⁶Yaaka bo bayemalake esongo la nde pe baokisoloke, ngako nde aafumpolake bisenda bi nde, pe aatepele ndee, Balongo ba nyo banangeme oko liko li betu be nyo nkika! Mi sesoo! Akoboko ndeka la lomi ok'ole ngendia. ⁷Ayime ako, pe ayotwe swe oko lowulu loka boto omo lina li nde Tito Yuseti, bosangoli boka Wangi lokoliki la lowulu mpika la lowulu lo ekinda. ⁸Yaaka Kulisipo, lokoliki lokengi oko lowulu lo enkina, ayambe Nkolo, ndia bato bankumela ba lowulu lo nde. Bato wuke, la basi Kolinto oki bo bayoke mbo biko, bayambe pe bayinwe. ⁹Yaaka, la botio nkolo atepete Paolo oko boyenelo ndee, Ntoyokake bomo, yaaka tepela pe ntoyalake totolo ye! ¹⁰Ibango mi nde mia wu ndiemo, pe boto ye longoyemala esengo pe la nyokole wu, ibango bato wuke oni nza ene bale baa mi. ¹¹Ngako Paolo ayale ndia bo mpela emo la benzali besamalo, nsango dilo ndaka-laka. ¹²Yaaka eliki la boto lina Galio nkumu le mbotu bi Akaya, Bayuda babelele Paolo la bobonda bomo, pe baobele ok'ole ntendi, ¹³pe batepele boe, Boto one alaka bato ndee basangole Wangi oko dweli lompatokolame la nge la bekengo. ¹⁴Ngeng'eki Paolo abangake ntepele, Galio atepete Bayuda ndee, Nyo Bayuda! Laa lobo lone lokanoyala ewungi, laa pe lobo lo bobo bo ekuna, ntumbe nkanoekandela lomo. ¹⁵Laa ele l'itina lika biango beka balako, la bena, la bekengo be nyo, bokolimia lobo nyo nkika. Mi ntinyiminye nzale ntendi eka mbo biko ye. ¹⁶Pe aakombe, aapasole oko ndie le botendi, ¹⁷yaaka Ba-Eala boankumela bawute Sosotene bondwa lowulu lo ekinda, pe baodiake lodii oko ntondo le ndie le botendi, yaaka Galio ntapakaka nkia lobo lomo oko biko binkumela ye. ¹⁸Ngako Paolo ayale ako bana nsio, la mbisa akalamole ndia bambale, pe ayotwe oko baswa kuu nko Sulia, pe Pulisekila ndia Akwila base boa nde. Oko kenkulea, abeke dibo li nde, ibango aliki la bokengo. ¹⁹Basekeme oko Epeso, pe akalamole ndia bamo bankina ako, yaaka nde nkika ayotwe oko lowulu lo ekinda pe akelake biango ndia Bayuda. ²⁰Baobotitie boe asoyala ndia bo yembe ngengo, yaaka nde ntalanga ye, ²¹yaaka ako oki nde akalamolake ndia bo atepete ndee, laa Wangi alanga, ngoyitia oni ole nyo lonkina. la mbisa asekwake oko Epeso, ²²pe aduwe oko Kaisaliya. Eki nde asoyia oko Kaisaliya, ayilele kuu nko Yelusalema, pe ngeng'eki nde aseoseya nse ekinda, akitele kuu nko Antiokiya. ²³Ayalake edie ako wano ngengo, la mbisa ayumwe la nse lokendo oko bise bi Galatia pe la Pulugia la nkembie bayambi bankumela. ²⁴Bayuda bamo, lina li nde Apolo, boto lo Alesandulo, alambake oko Epeso. Nde aliki wele bo dianya pe la loyebako lo basono. ²⁵Asakoseya ndakwa oko mboka eka nkolo, pe elimo le nde eliki la twe. Atepelake pe alakake mbo bika Yesu nta kweli, ayebake nko boyini boka Yoani. ²⁶Nde pe abangake ndakalaka la wembu oko lowulu lo ekinda; yaaka ngeng'eki Pulisekila ndia Akwila basoyoka mbo bi tepela nde,

baoppose pe baolimbole mboka eka Wangi oko dweli lo penda kweli.²⁷ La mbisa, ngeng'eki nde asotangela ndee aleka oko Akaya, bambale baokembie bobonda, pe basonele bayeki bokanda boe baosaangale. Eki nde asoyia oko, aungake la lolango wuke, bane basakoyamba,²⁸ ibango, oko beso baka bato aseyake biango beka Bayuda nk'esanyange, la ndakie bo polele oko basono ndee Yesu ale Masiya.

19

¹Lelo ngeng'eki Apolo aliki oko Kolinto, Paolo asakokende oko mboka bi bise bi engenza, pe ayiake oko Epeso. Abake bayeki bankina ako, ²pe aatepele ndee, ngeng'eki nyo boyambelake, bobake Elimo le Tee? Bo pe baokalole boe, Yaaka so lelo ntatoyokili boe Elimo le Tee al'oko. ³Nde atepele ndee, Ngako nyo bobae boyini bonkeni? Batepele boe, Boyini boka Yoani ⁴Paolo atepele ndee, Yoani ayinake boyini bo bokalomoli bo bobonda, pe atepele bato bayambele oko lokoyaka oko mbisa le nde, nde nd'oko Yesu. ⁵Eki bo basoyoka ngako, bayinwe oko lina lika Nkolo Yesu. ⁶Ngeng'eki Paolo asoseya nsangie bo babo, Elimo le Tee akitele oko liko li bo, pe batepelake oko bayoyi bankina pe balakake. ⁷Baliki mpika mpika bele diomu la bapele. ⁸Ayotwe oko lowulu lo ekinda, pe oko benzali besato akelake wembu la ndakalaka pe la nkalomole bato bebonda bayambe mbo bi bonkumu boka Wangi. ⁹Yaaka bankina baliki ba bebonda nkandema la nzamba-yamba, pe batepele bobo lama la mbok'eko oko beso baka bato. Ngako Paolo aatwenye, pe alamole bayeki. Alakake oko lowulu lo sukulu loka Tulano, biango nkela-kela. ¹⁰Mbo biko aikelake ako mpela bipele, ngako bato bankumela bakoliki oko Asia bayokake Ilako lika Nkolo, la Bayuda la Ba-Ela. ¹¹Wangi pe akele bisali bi nguya oko babo baka Paolo oko dweli lompatokelwe ntongo; ¹²ngako babelelake bakonu ba-sume la batambala bakoyimaka oko bienge bika Paolo, pe babikake la biale be bo, la bilimo bi bonzumba pe bipaswake. ¹³Bayuda bankina baliki bapasoli ba bilimo bi bonzumba, bo basakokende oko nza la nza; bakekake ntolo lina lika nkolo Yesu oko liko li bienge bika bane bakoliki la bilimo bi bonzumba, la ntepela boe, nkolaka wu oko lina lika Yesu ene elaka Paolo! ¹⁴Bele besambiale, bana baka engambi e nkanga eka Bayuda, lina li nde Sekewa, bakokelaka ngako. ¹⁵Elimo le bonzumba pe aakalole ndee, Nzeba Yesu, pe ndimbetela Paolo, yaaka l'itina li nyo, bole banani? ¹⁶Boto oko lokoliki la elimo le bonzumba akayumole pe asotwe ok'ole bapele ba bo pe aayimbe oko nse, ngako balote lowulu loko bensele pe la mpota. ¹⁷Lobo loko loyebane ok'ole Bayuda pe ok'ole Ba-Ela. bankumela bakoliki oko Epeso, pe bombo bo wuke boakitele boankumela, pe lina lika nkolo Yesu baiteliake wuke. ¹⁸Wuke bo bane basakoyamba baye la nzobolo pe la ntata-tata bikelelo bi bo binkuma. ¹⁹Wuke bo bane bakoliki la biyamba-yamba bi benkanga, bakosie bekanda beko pe baetumbe twe oko beso baka bato bankumela. Oki bo baseye bosio boka bekanda mbala-bala, bayeneke boe bekolamake la bosio bo ba-falanga nkoto ntuku bitano. ²⁰Oko dweli loko nsango-dilo eka nkolo efulake pe ekembake la nguya wuke. ²¹Eki mbo biko bisie pie, Paolo ayange oko bobonda bo nde ndee soo nko aleke oko Makedonia, la Akaya, la nse oko Yelusalema, atepele pe ndee, Oki mbiseko ekolama la mi nko nyene pe la Loma. ²²Ngeng'eki nde asoseya ntome bapele ba basungi ba nde, Timotio ndia Elaseto oko Makedonia, nde nkika atikele yembe ngengo oko Asia. ²³Nk'oko kio ngeng'eko, ekolele lenene epaswe l'itina lika ekendelo. ²⁴Ibango eliki la boto omo lina li nde Demetulio, lokoliki botuli bo biemba bi palata, bosala bo nde boliki, nkele bana mbulu bi palata l'itina lika wangi bo Diana. Bosala boko bopasolake ntolo le wuke ok'ole batii, ²⁵aakosie boankumela ndiemo la bakeli bankina ba biemba bi dweli loko. Pe aatepele ndee, Bele, boyeba nyoe bensongo beso beyima oni bosala bone. ²⁶Nyo bosoyene pe bosoyoka boe, ntembe nk'ane Epeso ye, yaaka esotikala nio Asia enkumela enyote, Paolo ene alaka pe apengola bato wuke. Atepela nde ndee biangi bene bekelwa la babo baka bato, ntenge biangi ye. ²⁷Yaaka bombo boka lobo, ntenge nko la lopitana lo ntongo loka esali leso ye, yaaka l'itina lika lowulu loka wangi boso bo weto boo nene Diana, longotolwa yemba le ntongo, pe lonkina boe bangopita lomu lo nde, nde one losangola bo oni Asia enkumela pe oko bolongo bonkumela. ²⁸Ngeng'eki bo basoyoka ngako, bakayumole la bayulu, pe bapamake boe, Bonene ele Diana eke ba-Epeso! ²⁹Nza enkumela enyotake la bokakatano, pe basume lobango la bobonda bombo oko etei le ndie le nkanyo. Bakuye Gayo ndia Alisitaluko, la bato bapele ba Makedonia bakokendeke loselele boa Paolo. ³⁰Paolo alangake ndee ayotwe oko etei le esuku le bato, yaaka bayambi ntabopa mboka ye, ³¹pe bamo ba bingambi bi Asia, bane bakoliki bambale ba nde, baotomie lotomo la mbotitie nde boe ntayotwake oko ndie le nkanyo ye. ³²Ngako bisuku bi bato bapamatanake, bane batepela lobo lonkina, bamo pe batepela lobo lonkina; ibango ndie le bokosamelu eliki nko nta kakatanu wango ye, pe yeti le wuke le bato ntaayebake nta itina li lobo losa bo bakalosia ye. ³³Bankina oko etetei le esuku, basukomole Alesandulo la ntepela, one loki Bayuda batikake ntongo. Nde Alesandulo aafumpake la lobo lo nde ibango aliki la mposa le ndimbole lobo lo nde oko ntongo eka boloi bonkumela. ³⁴Yaaka balimbetele boe nde ale Boyuda, pe bopamo bo wuke bopaswe oko etetei le boankuma, bapamake edie nkonga mpoma bipele boe, Bonene ele Diana eka ba-Epeso! ³⁵Bosoneli bo nza aayalie totolo, pe atepele ndee, Basi Epeso, oko etetei eka bolongo, nani lompatoyebe ndee nza le Epeso ele lokengi loka lowulu lo bowangi bo Diana ene lenene, pe la ndobe eko ekoyimaka ok'ole Zeu oko liko? ³⁶Ngako, ane ompa nkia boto ntakele biango la mbo bine ye, ebongo la nyo botulole bebonda pe ntabokelake nkia lobo lomo lo ekokele ye. ³⁷Ibango bosoya la bele bene ane pe bo ntabange bapiti baka lowulu lo bowangi ye, laa pe basambi baka Wangi boso ye. ³⁸Ngako laa Demeteli ndia batii ba nde balia lobo lama la boto omo, nsio bi sambisa so bato bil'oko; pe ntendi bal'oko; ngakobopaaka bo bakafunde. ³⁹Yaaka la boyalola lobo losonda lone, longopaswa oko ekondayolo kweli nga ole bekengo. ⁴⁰Ibango esotikala nta nio batofunde l'itina lika ekokele le mbo bi lene, ibango ntembia itina ye liyosono so nswise bienge lama la ekokele ene. ⁴¹Eki nde asoseya ntepele ngako, ayimiake ekokayoolo.

20

¹La mbisa, ngeng'eki ekokele esosia, Paolo atome boto asobesie bayeki, pe aakambiake. Ngako akalamole ndia bo, pe ayime ako ase oko Makedonia. ²Alekake nko ndeka-leka oko bio mbotu biko pe aapake balako lama la mbo nzeli wuke, la mbisa ayiake oko Ela, ³pe ayale edie ako benzali besato. Bayuda bakolimiake waango l'itina li nde ngeng'eki nde ayangake wango bo nzotwa oko baswa la nse oko Sulia, ngako ayangake oko bobonda ndee angoyitia oko mboka le Makedonia. ⁴Bato bakosaka la nde kuu nko Asia, Sopatula bosi Bloya, lo wana oka Pula, pe la basi Tesalonike Alisitaluko la Sekundo, la Gayo bosi Delube, la Timotio; pe la bato ba Asia Tukiko ndia Tulopimo. ⁵Bako bakolondoloko ntondo pe batolendelake oko Tuloa. ⁶Yaaka so toyotwe oko baswa oko Pilipoi mbisa eka efula ekamba bompeka, peoko mbise nsio bitano topomalake soa bo oko Tuloa. Toyalake edie ako nsio bisambiale. ⁷La losio lo eyenga tokosamake la nzotole efula, pe Paolo aalakake. Alangake ndee akende oko mbise losio, yaaka nde akuye ilako li nde kuu nko etetei le botio. ⁸Mwinda biliki wuke oko lowulu, oko nzamba le liko, oko ndie eki so tokosamake. ⁹Elenge emo le wele, lina le nde Eutuko, aliki anse oko bonkili bo ilisi, pe awutame la isilo li wembu. Ngeng'eki Paolo alakake edie-edie, elengeatame isilo, pe akite oko nse yima oko nsamba le bisato, pe bakekake nyumola nde yaaka aliki bowi. ¹⁰Paolo atulwe, akasampie oko liko li nde, aolinga la babo ba nde pe atepele ndee, ntaboyokake bombo, ibango lokeno lo nde lokili lelo ok'etei le nde. ¹¹Ayitie nzilela, ayotole efula pe akele. Alakake edie lenene kuu nko mpendu wee, pe ayime ako. ¹²Bato base la wan'elenge eko nza, mbika-bika komoso la lokeno pe bayokake nyinga lenene. ¹³Yaaka so tolondoloke la baswa ntondo, pe tosaake kuu nko Aso, la mposa le mpose Paolo oko baswa; ibango alangake ngako nde ndee, nde nkika ase mboka le bakolo. ¹⁴Topomale soa nde oko Aso, pe tooyotie oko baswa pe toyiake oko Mitulene. ¹⁵Tosekwake ako, pe oko losio lo mbisa toyeleleke Kio, oko mbiseko tobekeke mbise mbongo le Samo; pe oko losio lo bisato tosekeme oko Mileto. ¹⁶Paolo ntalangake nsekeme oko Efese ye, nde nkanga ntasolekia ngengo edie-edie oko Asie ye, Ibango aliki la mposa ndee ayale oko Yelusalema la losio lo Botano, laa engokolama la nde. ¹⁷Oko Mileto pe atome lotomo oko Epeso ndee basobesie bingambi bi ekinda. ¹⁸Ngeng'eki bo basoseya mbelebele, aatepele ndee, Nyo boyeba yekeselo lemi oni etetei le nyo ngengo binkumela, yima nko losio lo ntondo loki mi nyimake ane Asia. ¹⁹Ntielake nkolo la imemia linkumela oko bobonda, la biosoli, la pe bekeki bekombeleleke lama la biango beka Bayuda. ²⁰Ntiyokake bombo ye, la ntepele nyo bibongo nsunge nyo, pe la ndake nyo ok'etei le mbulu binkuma lomo la lomo. ²¹Ntepelake polele ok'ole Bayuda, pe la Ba-Ela, lobo lo nkalomole bobonda ok'ole Wangi, pe la nzambela nkolo le so Yesu Maiya. ²²Akobok'ene mi, bolalemi oko Elimo, ndeka la lomi oko Yelusalema; ntiyebe pe mbo bingombebele oko ye, ²³yaaka nko, Elimo le Tee a nzebia nde ndee oko nza la nza bakamba ba wembu ba ndendela. ²⁴Yaaka oko beso bami, lokeno lomi ntalonge lobo loenene ye, nko laa nzosono nseye lokendo lomi pe lotomo loko mi mbae yima ok'ole Nkolo Yesu Masiya ndee ntepele l'itina lika nsango le dilo le iyangi lika Wangi. ²⁵Akobok'ene mi nzeba mie ok'ole nyoankumela, bane basa mi nkende ok'etei le nyo bonkumu boka Wangi ntepela, ntabongoyitia nyene boso bomi ye. ²⁶Kio kiekio leetepela mi lene mie, lama la balongo ba nyoankuma mi nde seso; ²⁷ibango ntembia lobo loki mi nkambe ntepele nyo lama la bonkumu boka Wangi. ²⁸Bokekeke bienge l'itina li nyo nkika, pe l'itina lika botonga bonkumela bone bosaka Elimo le Tee aetika lokengi lobo; boyalaka bakosie baka ekinda eka Wangi ene eki nde asombake la balongo ba nde nkika. ²⁹Mi nzeba mie oko mbisa le bayimelo ba mi, nkoi bilia waangi bangoyotwa ok'etei le nyo, pe taangotwenya botonga totolo ye. ³⁰Ok'etei le nyo nkika pe bele bangokayumola la ndake balako ba bongala l'itina boe bakuye bayeki oko loselele lo bo. ³¹Kio kiekio ngako, bobokaka nzebi, pe botangelake nyoe mpela bisato botio la wane ntitwenya mpae nyo nkepo omo la omo namia la bilelo. ³²Akobok'ene mesembola oko babo baka Wangi pe oko ilako li nde li iyangi, li bongo la nkembie nyo pe la mpae nyo ibondo ok'etei eka bankumela basakokolama kweli. ³³Ntikanili bensongo beka boto ye, laa pe wolo ye, laa pe lolato ye. ³⁴Nyo nkika boyeba nyoe babo bami bane basoseya bokamba bo mi, pe la bokamba boka bane bakolambaka ndiemo la mi. ³⁵Lama la mbo binkumela, nsoelakia bilimbetelo l'itina mie ekolama la nyo bokele ngako l'itina li nsunge bato ba bonghunyu, botangelaka pe bayoyi baka Nkolo Yesu nde atepelake ndee Nyinga le mpapaa esonda nyinga le mbabaa. ³⁶Eki nde asoseya ntepele ngako, akukame la babongo ba nde pe abotitiake ndia bo loselele. ³⁷Boankumela balelake wuke, pe bakayimbake oko nkingo eka Paolo la mfwete nde. ³⁸Baliki la isei li wuke nsonda-sonda l'itina lika mbo bisa nde atepela ndee ntabangoyitia nyene boso bo nde lonkina ye. La mbisa base boankumela ntindie nde oko baswa.

21

¹Ngeng'eki so tosokalamola soa bo, tosekwake pe tokendeke nko dilo Kosa; oko mbise losio toyiake oko Lode, pe yima ako kuu nko Palata. ²Ako toposoke baswa bakoliki kosanu la nse oko Poinike, ngako toyotwake oko bo, pe tosekwake. ³Ngeng'eki so tososeya nyene Kupulio pe la ndalie kio epoka eko oko lobo lo nkoso, tosenamake kuu nko Sulia pe tosekemeke oko Tula, ibanmgo baswa baliki la biemba bi nsapola ako. ⁴Toyallolake bayeki, pe ngeng'eki so tosoaba, toyalake edie ako nsio bisambiale. Bo batepelake ok'ole Paolo, lama la Elimo, boe ntayilelake oko Yelusalema ye. ⁵Eki so tososeya nkokie sio biso, tosaake la loso. Boankumela, la beto la bana bapawake oko bosale bo nza ntindie so, pe tokukame la babongo ba so oko mbongo la mbotitia, ngako tokalamole. ⁶So toyotwake swe oko baswa, yaaka bo bayitiake oko nza. ⁷Ngeng'eki lokendo loso losokuma oko Tula, toyiake oko Potolomi, oko tokasekake soe bambale pe toyalake nko losio lomo. ⁸Oko losio lo mbisa toyimake ako pe toyiake oko Kaisalia, toyotwe swe oko lowulu loka Pilipo bolaki bo nsango dilo, one lokoliki omo lo basambiale, pe toyalake edie soa nde. ⁹Nde aliki la bana ba beto bane, bakoyambaka, babembi. ¹⁰Eki so tosoyala bana nsio wuke ako, bobembi bombo lina li nde Agaba, atulwake yima oko Yuda. ¹¹Ayake ok'ole so, aposoke nkamba eka Paolo, akalinge babo la bakolo la kio, pe atepele ndee, Elimo le Tee atepela ngane nde ndee, Oni dweli lone, Bayuda ba Yelusalema bangolala wele bone bondwa nkamba ene, pe bangooyamba oko baka ngendia. ¹²Ngeng'eki so tosoyoka mbo

biko, so soankumela soa bankina bakoliki la so ndiemo, tobotitiake Paolo soe ayale nkosa oko Yelusalema. ¹³Yaaka PAolo akalole nde ndee, Te yemba lekela nyo be, bane olela nyo osukona nyo babonda bomi? Ibango nde kosanu, ntinge nko nkandema oko Yelusalema ye, yaaka la mbwaka-waka ako ndieko, oko lina lika Nkolo Yesu. ¹⁴Oki nde ntalangaka nzamba-yamba ye, totwenye, pe tepele soe, waango boka Nkolo bokelwe. ¹⁵Oko mbise bio nsio biko, tolalake biemba biso, pe toyilele oko Yelusalema. ¹⁶Bayeki bankina ba Kaisalia balameme loselele la so, pe batobele oko lowulu loka Menasona, nde bosi Kupulio, boyeki ba kala, one loki so tolangake bokitia oko lowulu lo nde. ¹⁷Ngeng'eki so tosoyia oko Yelusalema, bambale batosaanghale nko la nyinga. ¹⁸Oko losio lombisa Paolo ase nde ndia Yakobo, la so loselele, pe bingambi binkumela baye la bo. ¹⁹Paolo aasese boankuma pe alimbplake mbo binkumela lomo la lomo biki Wangi akelake ok'etetei eka ngendia lama la esali le nde. ²⁰Ngeng'eki bo basoyoka ngako, bateliake Wangi wuke, pe baotepele boe, Oyene ye, mbale, ok'etetei eka bane basakoyamba, Bayuda bale nkoto wuke, pe boankumela badia bebonda nko be twe-twe lama la Bekengo. ²¹Yaaka basakoyoka bentika be tepele bato lama la wu bo boe awu olaka ok'ole Bayuda bankuma bale oko bise bika ngendia wue baboye Mose, pe lonkina boe awu oapekela mbeke bana besuti pe la mboye ntotie bekengo be bo. ²²Ngako ele nghamoni? Bangoyoka solo bobbe esobe. ²³Ngako akoboko kelaka dweli longa so tokotepela. Tolia bele benei ane, bako basakosimba nyimi le bo. ²⁴Awu lamemaka wua bo, ososake bienge ndiemo wua bo, pe oafutelake bensongo l'itina boe bakolole betu be bo; ngako bato bankumela bangoyeba boe mbo bi yokili bo lama la wu bile mbo bi bongala, yaaka lama la wu nkika, ole boto lototia bekengo. ²⁵Yaaka l'itina lika ngendia bine bisakoyamba, so toayebiake ebekele le so soe baboye biemba bisosembwa ok'ole ndobe, la balongo, la nyama bisa bato badiaka nyama-yama, la lolemba. ²⁶La mbisa Paolo alamemake ndia bele beko. pe oko losio lo mbisa akasosake ndia bo ndiemo; ayotwe oko lowulu loka Wangi, pe ayebie bato ileno li bokuma li nsio bi bososwe bo bo ngeng'enga bo bapae mbeka l'itina lika boto omo la omo lobo. ²⁷Ngeng'eki bio nsio bisambiale bisokoka, Bayuda bankina bane bakoyimak'oko Asia baoyene oko lowulu loka Wangi, pe bayumole esuku le bato, pe baosangie babo baowute, ²⁸pe bapamake la ntepela boe, bele be Yisalaele, botosunge so! Boto one alokolake bato bankuma oko ndie binkuma ndee bakisole ibotwa li so, la bekengo, beka ndie ene. Lonkina pe asoyotia Ba-Elia bankina oni lowulu loka Wangi, pe asopitia ndie ene le sampaa. ²⁹Ibango ntondo bayene Tulopimo lo bosi Esepo, ok'etetei le nza ndiemo ndia Paolo, pe batangelake boe PAolo asoyotia oko lowulu loka Wangi. ³⁰Nza enkumela ekayumole pe esuku le bato basume lobango la mbute Paolo, pe baokuye oko bosale bo lowulu loka Wangi, pe balale bikuke bi lowulu loka Wangi ta-taa. ³¹Ngeng'eki bo bayalolake dweli lo diaka bo paolo, bonktika boyiake ok'ole nkumu le poloto le baloi nkoto emo boe Yelusalema enkumela esokayumola. ³²Nde pe apose baloi bankina ta-taa, la bakapiteni bi bo, pe asume lobango ok'ole esuku. Ngeng'eki bo basoyene baloi ba nkumu le bo, batwenye ndiake Paolo. ³³Nkumu eka baloi asise mpika pe awute Paolo, ngako apake munya ndee baolale la benkokoso bepele. Ayubolake laa Paolo ale nani, lla asokela be. ³⁴Yaaka ok'etetei le esuku, bamo bapamake la ntepele lobo lomo, bankina pe batapelake lobo lonkina. Ngeng'eki nsio bisoleka, nde pe ntayosonoko mbae nta itina li lobo ye, l'ibango lika ekokele, apake munya nde ndee babele Paolo oko lowulu loka baloi. ³⁵Ngeng'eki nde asoyia oko bonango, baloi babele Paolo ibango la ikakasa lika bato, ³⁶ibango esuku le bato bayakobenge la mpama-pama boe, diaka nde! ³⁷Ngeng'eki bayotiake Paolo oko lowulu loka baloi, nde pe atepele oko munya bo bo nde ndee, mbongo la mbae ngengo le ntepele wu lobo lomo? Yaaka nde atepele ndee, oyeba iyoyi li Li-Elia? ³⁸Ngengo awu bosi Ezipeto boko, oko nsio binkina, lokoyumolaka bele nkoto binei na mpalo bi etumba, pe aapasole oko boleki ye? ³⁹Yaaka Paolo atepele ndee, mi nde Boyuda, bosi Taluso le Kilikia, ntime boto lo nza bi nio-nio ye; Nkobotitia mi mie ompa ngengo mi ntepele ok'ole esuku. ⁴⁰Ngeng'eki nde asopa ngengo, Paolo ayemale oko bonango, pe afumbe bato la lobo lo nde. Eki baonkumela basoyala totolo, aatepele oko munya bo Ebele (Hebreux) ndee,

22

¹Bambale bele, la bapapa, boyokitiaka nkalo enga mi mekalola akoboko. ²Eki bo bayoke boe aatepela oko iyoyi li Ebele, basonde nzale totolo. Nde atepele ndee, ³mi nde Boyuda, mbotwake oko Tuluso le Kilikia, yaaka mfulake oni nza ene. Nsakoyeka mbo binkumela bi lami la bekengo beka bankaka oko nse le bakolo baka Gamaliele. Ndiki boto lo mposa le lobo loka Wangi nkonga elo nyo lene. ⁴Nsonyokolo mboka ene kuu nko iwa lika bato. Mawutake, la beto, la bele, pe mayotiake oko mbulu bi bakamba, ⁵kweli nkonga onga engambi e nkanga la bingambi bi nza binkumela baetepela l'itina li mi. Mposoke bekanda ok'ole bo, l'itina mie nse oko Damaseke, pe nsake la lomi l'itina mie oko yelusalema bako bakoliki oko, la benkokoso, l'itina mie babae ikamba. ⁶Nsakokende nko ngako, pe ndiki beli-beli la Damaseke mpika la midi, ta-taa lokeso lo twe lo wembu yima oko liko lo nkosele oko beso. ⁷Nkitake oko mbotu, pe nzoke iyoyi li ntepela ndee, Saula, Saula, te onyokolo mi bokobo be? ⁸Mi pe nzisenake nkalo mie, Te awu nani, Nkolo? Antepele ndee, mi Yesu le bosi Nazaleta, oko lo nyokolo wu. Bane bakoliki ndiemo la mi bayeneke lo twe loko, yaaka ntabayokake iyoyi likotepelaka la mi ye. ⁹La mbisa ntepele pe mie, Nkolo, te ane nkele be? Nkolo antepele ndee, Yumwaka, pe leka lalowu oko Damaseke, pe bangokotepela ako bingondi bi mbo bisakolondwa la wu nkela-kela. ¹⁰L'itina lika twe loko, ntiyosonoko nyeneyene ye, yaaka bane bakoliki ndiemo la ba mbutake oko lobo, ngako toyiake oko Damaseke. ¹¹Pe wele bomo lina li nde Anania oko lokobotitiaka oko dweli loka bekengo pe aliki la betato be dilo oko beso baka Bayuda bankumela bakoliki ako, ¹²ayake, yemaa oko ntondo le mi, pe atepele ndee, Mbale Saula, Yitia nyene-yene lonkina! Mi pe nzitie nyene-yene nk'oko kio ngeng'eko. ¹³Pe atepele ndee, Wangi boka bankaka ba so asakokosolo nde ndee oyebe waango bo nde oyene Bokalami, pe oyoke iyoyi le nde. ¹⁴Ibango ongoyala bolaki bo nde ok'ole bato bankulmela lama la mbo bi yenili wu pe bi yokili wu. ¹⁵Akoboko olendela be? Yumwaka osoyinwe, pe ososake bobbe bowu, osotoloke lina li nde. ¹⁶Ngeng'eki mi nsoyitia oko Yelusaleme, ndiki oko etei le lowulu lo bowangi, pe nsake nkayi, ¹⁷pe moyene nde nkika antepele nde, Paswaka ta-taa

oyime oni Yelusalema, ibango ntingonyiminy botato bo wu l'itina li mi ye.¹⁹Ngako mi ntepele mie, Nkolo, bo nkika bayeba boe mi mowutake bayambi ba wu oko mbulu bi bakamba pe moadiakake la bemiekwa oko mbulu binkuma bi bikinda;²⁰pe ngeng'eki balongo baka Setepano bobambi bo wu bafundwake oko nse, mi nkika ndiki wema ako kio ndi'eko, pe ndangake lo lobo loko, pe ndiki boto lokokosiaka bisenda bika bato bako bakoodiakaka.²¹Nde pe antepele ndee, lekaka la wu, ibango mi ngokotama ok'ole ngendia bele.²²Baoyokitiake oki nde atepelake lobo loko lonkumela, yaaka la mbisa banangole bayoyi ba bo boe, Yimia boto lo dweli lone oni bolongo! Ntekolame la ndalie nde la lokeno ye!²³Ngengo eki bo bapamake la ntepela, babokake bisenda bi bo, pe babokake bontuku oko liko,²⁴nkumu eka baloi atepelake nde boyotia nde oko lowulu loka baloi, pe baoyubole la bemiekwa l'itina boe ayebe ibango li lobo be lio kela ngako.²⁵Eki bo basoseya ndale nde la nkamba, Paolo atepelake ok'ole kapiteni eko lekoyemalake ko ndee, Te laa ntaasambisi Boloma ye, ako ekolama la mbale bemiekwa?²⁶Eki kapiteni asoyoka ngako, ase ok'ole nkumu le bo la ntepela ndee, Te ongokela ngamoni? Ibango boto one ale Baloma.²⁷Nkumu eka baloi aye ntepele Paolo nde ndee, ontepelake, awu ole Boloma? Nde pe ayambake.²⁸Nkumu eka baloi akalole ndee, mi nsombake bonsomi bone la bensongo wuke. Yaaka Paolo atepelake ndee, Yaaka mi nsomi.²⁹Ngako bane bakolangaka ndiake nde la bemiekwa baotwenye, pe nkumu eka baloi ayokake bomo, ibango asoyeba ndee Paolo ale Boloma, nde pe akosoowuta.Oko mbise losio alangake ndee ayebe itina li funda Bayuda Paolo, ngako aosotole, pe atome lotomo ndee bakosie bingambi bi bankanga oko ekokayolo enkumela. Ngako atulole Paolo, pe aoyimie ok'etetei le bo.

23

¹Paolo alende ekokayolo, pe atepelake ndee, bambale bele, mi nsokende oko lianya li dilo wuke oko ntondo eka Wangi kuu la losio lo lene.²Anania, engambi e nkanga asikise ok'ole bato bakoliki mpika la nde nde ndee, baobole biemba oko munya.³La mbisa Paolo aotepele ndee, Awu ole epele esa bakula mpembe! Esotikala nko nio Wangi angokobola yemba! Awu okokatika anse ako la nsambise mi nkonga oko dweli loka bekengo, pe opita bekengo la ntome bato bandiake mi?⁴Bako bakoyemalake mpika ako batepele boe, Awu otwa engambi e nkanga eka Wangi?⁵Yaaka Paolo atepelake ndee, ntiyebake ye, bambale, mie nde ale engambi e nkanga, ibango losakosonwa loe⁶Paolo eyebake ndee, ok'etetei le bo bamo Basadoke, bamo pe Bapalosi, ngako apame ok'etetei le Ekokayolo nde ndee, bambale bele, mi Bopalosi, wana oka Bapalosi! Ane bo nsambisa mi ibango la elikia le bakundwelo baka bawi!⁷Lotefwa ngane loe, bolingatano bosopaswa ok'etetei eka Bapalosi la pe Basadoke, pe Ekokayolo esokalamola.⁸Ibango Basadoke batepela ngane boe bakundwelo ntabang'oko ye, pe ntomwa ye, Elimo pe ye, yaaka Bapalosi bayamba biko binkumela.⁹Ngako bolingatano bopaswake wuke, pe bamo bakoliki basoneli bayemale ok'etetei eka Bapalosi, pe batepele la wembu boe, ntatoyenili nkia lobo lomo lo bobo oko bienge bika boto one ye. Laa pe Elimo aotepele, laa pe ntomwa le liko, ako ele be?¹⁰Yaaka ako oki bolingatano bo wuke bopaswe ok'etetei le bo, nkumu eka baloi ayokake bomo, atangelake ndee bangoyatola Paolo bienge oko biteni, ngako apake munya ok'ole nde ndee batulwe ta-taa la nyimie nde ok'etetei le bo la wembu, pe la mbisa baoyotie oko lowulu lo bo.Oko botio bo mbise losio, Nkolo aye ok'ole nde la ntepela ndee, Kandaka lomo! Ibango ngosa wu oseyay ntatola l'itina li mi oko Yelusalema, ngako pe ekolama la wu ntatola oko Loma.¹²Ngeng'eki mpendu esoyombwa, Bayuda bayange waango, pe basimbe nyimi boe ntabangole yemba ye pe ntabangomina ye kuu nko onga bo badiaka Paolo.¹³Bosio boka bato bako bakosimbaka kio nyimi eko basondake bato bonei.¹⁴Base ok'ole bingambi bi nkanga la pe bingambi bi nza, pe batepele boe, Tososeya nsimbe nyimi le wembi soe ntatongole nkia yemba ene emo ye kuu nko onga so todiaka Paolo.¹⁵Ngako nyo oko ekokayolo botepela nkumu eka baloi poleele nyoe aotulole ane ok'etetei le Ekokayolo le nyo, nkonga nyoe bolia mposa le nzipole nde mbo nta sisoo. Yaaka bolia so tongoyala kosanu la ndiake nde lelo ntayili moika oni ole nyo ye.¹⁶Wana lo wele oko mpaka eka Paolo, ayoke dio ilonga libo, pe aye nzotwa oko lowulu loka baloi pe ayebie Paolo.¹⁷Paolo pe abesie omo lo ba kapiteni, pe aotepele ndee, Bela wana one lo wele ok'ole nkumu eka baloi, ibango alia lobo lolanga nde ntepele nde.¹⁸Ngako ase la nde, aobeke kuu nk'ole nkumu eka baloi, pe atepelake ndee, Bowutwe bo Paolo a mbise mi, ambotitie nde ndee nziise wana one lo wele oni ole wu. Alia lobo lo ntepele wu.¹⁹Nkumu eka aopose oko lobo pe ase la nde oko nta ndie le bo, pe aoyubole ndee, lobo lodia wu la ntepele mi lole be?²⁰Atepele ndee Bayuda basokayoka boe bakobotitie otulole Paolo oko Ekokayolo lobi, nkonga bato ba kana nsipole mbo nta dilo l'itina li nde.²¹Ngako awu ntayambake mbo bi bo ye, ibango bele bosio bo sonda bonei baolendela. Bo basakosimba nyimi boe ntabale yemba ye pe ntabamine ye kuu nko onga bo ba diaka Paolo, pe akoboko basokakosia, balendela nko ileno li wu.²²Ngako nkumu eka baloi apasole elenge le wele, pe aosikise ndee, ntotepele nkia boto omo ye wue osobela lobo lone oni ole mi.²³Nkumu eka baloi abesie ba kapiteni bapele ndee, bokosiaka baloi benkama bepele l'itina mie base oko Kaisalia la lopoma lo bisato lo botio, la bato balia mfunda bosambiale, la bato balia bakongo benkama bepele.²⁴Bokosiaka pe mfunda l'itina li nangie Paolo, booyiise pe ok'ole Pelika le nkumu le mbotu la bienge wembu.²⁵Asone pe bokanda bo dweli lone;²⁶Mi Kulaudio Losia, ok'ole wu pelika le nkumu le mbotu, boto lo lowu wuke, beseso.²⁷Bayuda bawutake wele bone, ngeng'eki bo basokakolimbia la ndiake nde, nsake la baloi la mbikie nde, ibango nzokake boe nde ale Boloma.²⁸Ndangake pe mie nzebe itina be liofunda bo, ngako moyotiake ok'etetei le Ekokayolo le bo,²⁹pe nyeneke mie, boafunda l'itina lika biango lama la bekengo be bo, yaaka ntafundwa nkia l'itina li lobo ye lokama la iwa pe la ikamba.³⁰Yaaka basontepela boe waango bol'oko lama la wele bone, ngako nsokotomia nde ta-taa, pe nsotoma lotomo ok'ole bafundi ba nde mie bayotepele oko ntondo le wu.³¹Ngako, nkonga oki baloi babae munya, bapose Paolo, pe baobeke la botio oko antipatulole.³²Oko mbise losio bapake bato balia mfunda base la nde, yaaka bo nkika bayitie oko lowulu loka baloi.³³Bato ba mfunda bayiake oko Kaisalia, pe bayambie bokanda ok'ole nkumu le mbotu, ngako babeke Paolo oko ntondo le nde.³⁴Nkumu le

mbotu atange bokanda pe ayubole Paolo nza eki nde ayimake. Eki nde asoyeba ndee ayimake oko Kilikia,³⁵ atepete ndee laa bafundi ba wu basobe, ngoyokitia lobo lowu. Apake munya nde ndee baokosie oko lowulu loka Elode.

24

¹Oki mbise nsio bitano, Anania engambi e nkanga, akitele oko Kaisalia, ndia bankina ba bingambi bi nza, la boto omo lina telutulo, nde aliki boto lokoyebaka ntepela wuke. Bato bako bankumela bapasole lobo loka Paolo oko beso baka nkumu le mbotu. ²Babesie Paolo, pe Tuelutulo abangake mfunde Paolo ndee, Oo Pelika, boto lo lumu wuke, so toyoka nyinga wuke lama la totolo le wu, bisali bi dilo wuke pe bisokelwa oni etetei le ibotwa line l'itina lika boyeli bo wu. ³Tolokoyambe bine binkuma la betelia wuke ntundu la ntundu. ⁴Yaaka ntilange nkande wu ane edie-edie ye, ngako nkobotitia mie, l'itina lika boboto bo wu, otoyokitiake lama la bana mbo bi nio-bio. ⁵Ibango so tosolomola soe wele bone ale bosukoli bo bikokele ok'etetei eka Bayuda bankumela ba bolongo; nde ale engambi le ntundo oko esuku le basi Nazaleta. ⁶Akekake pe la mpite lowulu lo bowangi, yaaka so tosoyuta, pe toliki la mposa soe toosambise oko dweli lo bekengo be so. ⁷Yaaka Lusua nkumu eka baloi ayotokumola nde oko babo la wembu, ⁸pe atome lotomo ok'ole bafundi ba nde, ndee baye oni ole wu. Awu nkika ongoyosono la nzubole nde lama la mbo bine binkumela, l'itina wue oyebe ibango be lio funda so. ⁹Bayuda pe bayambake, pe batepelake boe mbo biko binkumela bile nko ngako. ¹⁰Bandwa nse afumpe lobo ok'ole Paolo la mpae nde ngengo le ntepela. Paolo akalole ndee, mi nzeba mie awu ole ntendi oni ibotwa line yima edie lenene, ngako nzoka nyinga la mpae nkalo lama la mbo bi mi. ¹¹Okolama la nzeba-yeba wue yima nko losio loki mi nzilelake oko Yelusalema la mbotitia, nsio diomu la bipele nteliki ye. ¹²Ntabantana mi nkia losio lomo ye nkela biango mia boto laa pe nyumole esuku le bato ok'etetei le lowulu lo bowangi ye, laa pe oko ndie bekosamelo ye, laa pe ok'etetei le nza ye. ¹³Ntaangoyosono pe mpae wu elimbetelo le kweli la nkonkimie mbo bine mfunda bo pe ye. ¹⁴Yaaka mi ntepela la bososolo oko beso ba wu mie mi ntiela Wangi boka bankaka ba so oko dweli lone lotolo bo bonkika boe lobengwa. Nzamba mbo binkumela bisakosonwa oko Bekengo pe babambi. ¹⁵Ndia elikia ok'ole Wangi, bone bo yamba pe la bato bane, boe bakundwelo bangoyala, la ok'ole bato ba pie-pie, la ok'ole bane bampatonge pie-pie. ¹⁶Mi ndokutulole bobonda oko lobo lone mie ngengo binkumela mi ndia loyebako lo sosolo l'itina lika Wangi pe l'itina lika bato. ¹⁷Oko mbise mpela wuke, mi nzitiake ok'etetei le ibotwa li mi la nkapele bato bakapo ba isei pe la mpae mbeka. ¹⁸Ngengo eki mi nkelake biko, ba ntanake mi bokolami oko lowulu loka Wangi, ntiliki mia esuku le bato ye, nteliki pe la ikakasa ye. Yaaka Bayuda bane bakoyimaka oko Asia baliki ako; ¹⁹emokalome wue la bo bayale ane oni ntundo le wu, ba mfunde, laa pe balia nkia lobo lomo loyosono bo mfunde mi. ²⁰Laa pe ngako ye, paaka bane bale ane batepele la lobo, laa pe balia lobo losa bo ba mbaa mi la ekita ngeng'eyamala mi oni Ekokayolo, ²¹laa pe ntinge lama la lobo loko lomo losaka mi ntepela mie, Nyo bo nsambisa mie lene lama la bakundwelo baka bawi. ²²Yaaka Pelika, oko lokowutake mbo bika mbok'eko binkumela batina, aapasole boankumela, pe atepete ndee, laa Lusua nkumu eka baloi asobe, ngoyeba mbeke lobo lo nyo. ²³Apake munya ok'ole Kapiteni ndee akosie Paolo, yaaka ntaolalake ye, pe lonkina ndee ntapekelake bato ba nde-nkika la nsunge nde ye. ²⁴Oko mbise bana nsio binkina, Pelika aye ndia ilaka li nde nde nkika lina Dulusila, lokoliki Boyuda, pe atome lotomo la mbesie Paolo, asakoyoka mbo bi nde lama la boyambi ok'ole Nkolo Yesu. ²⁵Yaaka ngeng'eki nde asolaka mbo bi lami la bokolami, la bienge nkeke-keke, pe lama la Botendi bone booyaka, nde Pelika ayokake bomo, pe akalole ndee, Sosa nza la lowu lelo, yaaka laa nsobaa ndie, ngokobesia.²⁷

25

¹Nsio bisato oko mbisa eka bayotwelo baka Peseto oko bonkumu bo nde, ayimake oko Kaisalia pe ayilelake oko Yelusalema. ²Bingambi bi bankanga, la bingambi bi Bayuda, bapasole lobo loka Paolo oko ntundo le nde, pe baobotitie, ³bo boe, l'itina lijka boboto atome lotomo abesie Paolo oko Yelusalema; ibango bayangake boe baodiake oko mboka. ⁴Ngako Peseto akalole nde ndee, Paolo ale oko lowulu lo ikamba oko Kaisalia, lonkina ndee, nde-nkika alia mposa le nsaka-saka oko Kaisalia ta-taa, ⁵pe atepete ndee, ngako bato balia lumu ok'etetei le nyo bambenge oko, pe laa elia lobo lo mfunda-funda lama la boto oko boofundaka. ⁶Eki nde asoyala ndia bo nsio mpika-mpika la mwambi laa pe diomu, akitele oko Kaisalia, oko losio lo mbisa akatike oko mata eka ntendi, pe atome lotomo nde ndee baye la Paolo. ⁷Bayuda bane bakoyimake oko Yelusalema baolingake dioso ako, pe bapasole mbo wuke binene l'itina li nde, yaaka ntabayosonoko nsembola bio ye. ⁸Paolo akalole ndee, Ntikelili nkia lobo lomo lo bobe lama la bekengo beka Bayuda ye, nkia pe lama la lowulu loka Wangi ye, nkia pe lama la Kaisala ye. ⁹Yaaka Peseto aliki la mposa le nzokie Bayuda nyinga, ngako akalole ok'ole Paolo nde ndee, Olanga wue oyilele oko Yelusalema pe nkosambie oko lama mbo bine? ¹⁰Yaaka Paolo akalole ndee, Ane ole mi ane, nyemi oko ntundo le mata le batendi eka Kaisala, ekolama la mi pe ntendwe nk'ane. Ntikelili bobo ok'ole Bayuda ye, kweli nkonga oyene wu tee. ¹¹Ngako laa mi nde boto lo mbe pe nsakokela lobo lokolama la iwa, ntiyosone mboye iwa ye. Yaaka laa mbo bine bi mfunda bo mi bile mbo bi kamba itina, ntengia nkia boto one omo lokolama la mpae mi oko babo baabo ye. Ndanga nsaka-saka ok'ole Kaisala. ¹²Ngako Peseto ase nkuku ndia bato ba nde pe akalole ndee, osoyubola wue ose ok'ole Kaisala, oleka la lowu ok'ole Kaisala. ¹³Eki bana ba nsio bisoleka, nkumu Agulipa ndia Belunike babeleke oko Kaisalia l'itina li nsese Peseto. ¹⁴Ngeng'eki bo bayalake ako bana nsio, Peseto ayebie nkumu lobo loka Paolo nde ndee, welo bomo ale ane, loki Pelika alialake oko lowulu lo ikamba. ¹⁵Ngeng'eki mi ndiki oko Yelusalema, bingambi bi nkanga la bingambi bi Bayuda, bapasolake mbo lama la nde, pe ba mbotitiake boe moyimbe oko lobo. ¹⁶Makalolake mie oko bekengo beso Baloma oyosono la mpae boto babo baka boto onkina nko laa bofundwe asokayene ndia bofundi bo nde l'itina ndee ayosone mbae nkalo oko mbo bi nde, biko bofunda nde. ¹⁷Ngako nge'eki bo basobe ane,

ntilendela ye, yaaka oko losio lo mbisa ntatike anse oko mata le botendi, pe ntomake lotomo mie banzele nde wele boko.
¹⁸Ndia bafundi ba nde bayemale yemaa, ntabapasola nkia lobo lomo lo bebe ye, ok'etetei eka mbo biki mi ntangelake lama la nde; ¹⁹Yaaka baofunde lama la lobo lo biango beelami la mbo bibo bi bowangi nkika la pe lama la Yesu, boto one losakowa, yaaka Paolo atepela nde ndee lelo alia lokeno. ²⁰Mi pe ndinganake l'itina lika mbo bine, moyubolake mie laa alanga nse oko Yelusalema asosambwe oko lama la mbo bine. ²¹Yaaka Paolo abotitie ayale nk'ane, la ndendela ebekelo eka Nkumu lenene, ngako mpake munya mie baokosie kuu langengo engu mi motome ok'ole Kaisala. ²²Agulipa atepela Peseto nde ndee, ndanga pe mie nzoke bayoyi baka boto oko mi nkika. Atepele ndee, lobi ongoyoka. ²³Ngako, oko losio lo mbisa Agulipa ndia Belunike baye la bolato bo bikembwa pe bayotwe swe oko ndie le botendi, ndiemo boa bankumu bika baloi, la bakona ba nza. Peseto apae munya ndee baoyele Paolo, pe baoyele nde. ²⁴Peseto atepela ndee, nkumu Agulipa, la bele benkumela belia so ane, boyene boto one. Esuku lenene le Bayuda bayake mfunde nde ok'ole mi oko Yelusalema, nkia la pe ane, la mpama-pama boe ntabonge nzale la lokeno lonkina ye. ²⁵Mi nkika ntiolomoli la lobo nkia lomo lokolama nde la iwa ye. Yaaka nde nkika abotitiake ndee ase ok'ole nkumu lenene, ngako mbekeke mie motome. ²⁶Yaaka mi ntingia nta lobo lo polele lobongo mi nsonene nko lo l'itina li nde ye, kio kiekio ngako esa mi mopasola oko beso na nyoankumela, yaaka ok'ael wu nkumu Agulipa, mie oko mbise nzubole nde, nzosone mbae lobo lobongo mi nsono-sono. ²⁷Ibango ntangela mie ntome bowutwe pe oyala nkosembola lobo losa nde afundwa, ele lobo lo bomfunda.

26

¹Agulipa atepela Paolo nde ndee, Odia ngengo le ntepela lama la wu nkika. La mbisa Paolo asembole lobo lo nde, pe akalole ndee, ²Nkumu Agulipa, nkatolo boto lo nyinga, ibango nsoba ngengo lene le nkalola oko ntongo le wu lama la mbo binkumela bine bi mfunda Bayuda la bio, ³ibango awu oyeba biyali la biango beka Bayuda nta dilo. Kio kiekio lekobotitia mi mie onzokitake la bokandi bo lomo. ⁴Lama la eyali le mi yima nko bolenge bo mi, ngeng'eki mi ndiki ntongo-ntongo, ok'etetei le ibotwa li mi pe oko Yelusalema, Bayuda bankumela bayeba. ⁵Ba nzebake mi yima nko kala-kala, bakanoyala la mposa lentepela, boe ndiki Bofalisai oko dweli loka ekinda le sonda bolito ok'etetei le boyambi boso. ⁶Akoboko nsoyemala ane l'itina li nsambwa l'itina lika elikia le ileno liki Wangi apaake ok'ole bankaka ba so. ⁷Babotwa ba so diomu la bapele balia elikia le mbae dilo ileno liko, ibango babotitia ok'ole Wangi la wane la botio. Ele nko l'itina li kio elikia ene, Bayuda ba mfunda mi, oo nkumu. ⁸Nyo botolo lobo eko nyoe ntalokolame la nzamba-yamba, nyoe te Wangi akundola bawi itina be? ⁹MI nkika ntangelake mie ekolama la mi nkele mbo bi ndoisa etumba esongo la Yesu le bosi Nazaleta. ¹⁰Nkelake ngako oko Yelusalema. Mposoke pe bokanda ok'ole bingambi bi bankanga, ngako pe mbutake bakolami wuke oko mbulu bi bakamba, pe oko ngengo eki bo baakiakake, mi nkika mpaake munya mie soo nko bawe. ¹¹Mbale wuke, nsakokende oko mbulu bi bowangi, pe manyokoloke l'itina mie nsokoka mpekele bo mbo bika Wangi. Ndiki la lumu wuke ngako pe nsakoabenge kuu nk'oko bise binkika bi ngendia. ¹²Ngeng'eki mi nkelake ngako, nsake oko Damaseke la bonkumu pe la lotomo loka bingambi bi bankanga. ¹³OKo mboka, oko lopoma lo diomu la bipele lo wane, nkumu, mi nyeneke nsasi bi twe oko ekeselo le wembu biyima oko liko, losondake lokosa loka wane, pe lotokosele soankumela bakoliki oko loselele lo lokendo. ¹⁴Soankumela tokitake oko nse, pe nzokake iyoyi litepela oko munya bo liela lioe, Saula, Saula, l'itina be li nyokolo wu? Okatoisa wale la nyemala esongo, nkonga nyate le kamba bototie ok'ole nkolo le nde. ¹⁵Mi ntepela mie, Te awu nani, Nkolo? Ngako Nkolo akalole ndee, mi Yesu le nyokolo wu. ¹⁶Yaaka, yemalaka oko bakolo ba wu, ibango nsokalakia ok'ole wu l'itina mie nkoyalie wu botii bo mi, pe bosoni boka mbo bisa wu oyene oni ole mi, pe boka mbo bi nga wu oyene oko ntongo'ekendo. ¹⁷Ngokobikia wu oko babo baka bato bane pe oko babo baka ngendia biinga mi nktome ok'ole bo la ndipole bo beso, ¹⁸l'itina mie bayime oko mpitamo baye oko tee, pe bayime ok'ole Satana baye ok'ole Wangi, l'itina mie ba bae bosawue bo boe pe ikonda ok'ole bakolami bane basako nzambela mi. ¹⁹Ngako, nkumu Agulipa, ntiyosonoko nsenge bototie oko boyenelo bo liko ye, ²⁰yaaka ndambake mia bo oko Damaseke ntongo, la pe ok'ole basi Yelusalema, la pe oko nse enkumela le Yuda, la pe oko ngendia mie bakalomole bebonda, baye ok'ole Wangi, bakele pe bisali bi kolama la bakalomoli bo bebonda. ²¹Lama la bio mbo biko, Bayuda bayombuta oko lowulu loka Wangi, pe bakakotake la ndiake mi. ²²Ngako ngeng'eki mi nsobaa bosungi yima ok'ole Wangi, nyemalake kuu la wane bo lene ndakalaka ok'ole bato ba nio-nio la pe ok'ole bato ba nene, pe ntilokopele lobo lonkina ye, nko mbo biki babambi la pe Mose batepelake boe bingopaswa, ²³bo boe ekolamake la Masiya nko ato wale, lonkina bo be nde boto lo ntondobokundwi yima oko bawi, aliki la mposa ndee alake lama la tee oni ibotwa line pe ok'ole ngendia. ²⁴Ngeng'eki Paolo akalolake lama la bio mbo bine, Peseto atepela la iyoyi li wembu ndee, Paolo, osokono lokeye! Loyeka wuke lowu lo bekanda losokokonia lokeye. Yaaka Paolo atepela ndee, Peseto, boto lo lumu, ntimbua lokeye ye. ²⁵Yaaka ntepela mbo bi kweli pe bi bososolo. ²⁶Ibango nkumu ayeba itina lika bio mbo biko, ngako motepele polele, ibango nzebe mie ntimbua nkia lobo lomo lokamba nde nzeba-yeba ye, ibango mbo bine ntabikelwa oko nkuku ye. ²⁷Nkumu Agulipa, oyamba mbo bika babambi? Nzeba mi mie oyamba. ²⁸Agulipa atepela Paolo nde ndee, olanga wue o nkele mi boyambi bo nsukomola oni wano ngengo nio l'itina wue mi nkele basali bika Boyambi boka Masiya? ²⁹Paolo akalole ndee, Mbotitia Wangi mi mie, nkia akoboko, nkia pe ngengo leyaka, awu nkika ye, yaaka la bane ba yokili bi tepeli mi lene, bayale nkonga mi, yaaka oko balalo nga bami ye. ³⁰Ngako nkumu ayemale wema, la pe bondwa nse, la Belukike, la bankina bakoliki anse, ³¹pe ngeng'eki bo basoyima ako, bakatepele boe, boto one ntakelili nkia lomo lokolama la iwa laa pe la ikamba ye. ³²Agulipa atepela Peseto ndee, Laa boto one ntayubola mboka le nse ok'ole Kaisala ye, ntumbe akanotungwa.

27

¹Ngeng'eki bo basobeke lobo boe tokende la baswa oko Italia, basembole Paolo, ndia bawutwe bankina namia, oko babo baka Kapiteni emo le poloto le baloi baka Augusteto nkumu lenene, lina li nde Yulio. ²Toyotwake swe oko baswa ba Adulamutiona bakoliki kosanu la sa oko nza bile oko babongo ba benkili be Asia, pe tosekwake. Alisitaluko, bosi Makedonia oko nza le Tesalonike aliki ndiemo la so. ³Oko losio lo mbisa tosekemeke oko Sidona, oe Yuli akelake Paolo bo boto wuke. Aopake mboka le nde nde nde bambale ba nde, la mbae bosungi oko babo baabo. ⁴Tosekwaako pe tolekake oko mbise KUPulio ibango beembo betoyisenake mbisa. ⁵Tobekeke nzale la mpenda losi lo Kilikia la Pampulia, pe toyiake oko Mula oko mbotu bi Lukia. ⁶Kapiteni eka baloi atane baswa ba Alesandulia ako, bakoliki la nsa oko Italia, pe atoyotie soankuma oko bo. ⁷Tosenamake bolu-bolu nsio wuke pe toyiake oko Kinido la bonyuku, ibango weembo ntabotopaake ngengo ye, tolekake oko mbise Kulete songaa la Salamona; ⁸akope nko la wembu toyiake oko ndie emo mpika la nza lina Lesea, lina li kio Babongo ba dilo. ⁹Ngengo le wuke elekake nk'oko lokendo, pe lokendo loko lo losi loliki la bomo, ibango ileno li biemba nkina-kina lisoleka, ngako Paolo aanywetiake nde ndee, ¹⁰Bapapa, nyene mimie lokendo lone longoyala la bolingatanano pe la ibomi li wuke, ntinge nko l'itina lika biemba pe baswa ye, yaaka la l'itina li so nkika. ¹¹Yaaka kapiteni eka baloi ayambake munya boka kapiteni le baswa la pe munya boka bondwa baswa, pe aboyake munya boka Paolo. ¹²Ibongo liko ntaliliki ndie le dilo le nsekeme oko ngengo le mpio nsio wuke ye, ngako bato wuke bakayoke boe bayime ako, laa bangoyosono la nzie oko Poinike la ndendela nsio bi mpio ako, ibango ibongo liko li Kulete liyete liyelele Esete-Nodo la pe Sudu-Esete. ¹³Wembo bo bolu-bolu bofumpake yima ngele, pe batangelake boe bongoasunga, ngako banangole lokongo lo baswa pe basenamake mpika la bonkili bo Kulete. ¹⁴Oko mbiseko wembo bo wembu wuke lina Eulakulo boyimake oko engenza, ¹⁵bofumpake oko baswa la nguya wuke, pe ntabayosonoko lonkina la mpae wembo botu ye; ngako totwenyake nkeka-keka pe tosukwake nko ngako nsukwa-skwa la wembo. ¹⁶Yaaka toyiake oko mbise esika emo lina li kio Kaudam pe nko la bonzenze tobaake nguya le mbute ebeye, ¹⁷pe bakenangole, baketike oko nse le baswa la ndala-lala. Yaaka bayokake bomo boe laa pe bangosa nko ngako nsukwa la wembo kuu nko Suluti, pe ngeng'eki bo basutulola biemba bikosondaka nkomba oko liko li baswa, basakosukwe la wembo nko ngako. ¹⁸Ako ngeng'eki so toloke la wembo bo wembu, oko losio lo mbisa babangake nsapola biemba, ¹⁹pe oko losio lo bisato, la babo baabo nkika baboke biemba wuke oko losi. ²⁰Oko nsio wuke, laa wane ntabopaswe ye, pe laa bioto ntaboyeneli ye, wembo oko bofumpake nta wembu ntwenya pe ye, ngako elikia enkumela ekoliki la so le mbikia bienge biso ebangake nsia-sia. ²¹Edie lenene bakambake ile, ngako Paolo ayemale ok'etetei le bo la ntepela ndee, Ba papa, ebongoke boyoke mbo bi mi, pe ntebongoko toyime oko Kulete. Bokanokela ngako ntumbe ntabokanobaa bodingatanano bone pe la ibomi line ye. ²²Yaaka akoboko mebotitia mie bokande lomo, ibango nkia boto omo ok'etetei le so longa boboto bopitana ye, yaaka nko baswa bangopitana. ²³Ibango oko botio bone bosoleka, ntomwa eka Wangi bone bole mi boto lo nde, bone pe bo tiela mi, amoyemale ok'ole mi, ²⁴la ntepela ndee, Ntolotake ye Paolo! Ekolama la wu nko oyemale oko besa baka Kaisala, pe Wangi akosokopaa lobiko l'itina lika lika bane bankumela ba leka la wu oni baswa bane. ²⁵Kio kiekio ngako, ba papa, bokandaka lomo, ibango nzambela Wangi mie engoyala nko ngako, nga oki nde asoonzebia mi. ²⁶Yaaka ekolama la so tobokwe oko ensokoloko emo. ²⁷La botio bo losio lo diomu la binei, tokoswake nko nsukwa-sukwa oko losi lo Adulia; pe la etetei le botio bato ba baswa batangelake boe toya mpika la mbongo. ²⁸Ngeng'eki bo basoboka boliko la nkela-kela, bayene noe bolindo boliki meko nzombale, balendake nio, la mbisa bayitie mboke boliko oko losi mbala ekina, babae bolindo bo meka diomu la bitano. ²⁹Bayokake bomo boe laa pe wembo bongoasukumola oko bawe, ngako baboke nkonga binei oko losi bikoliki oko mbisa le baswa, pe balendelake loyekelo lo mpendu la mposa lenene. ³⁰Yaaka bato bakoliki oko baswa bapaswake, balotake baswa ndota-lota; batulole ebeye oko losi, bayengisake boe bakana baboke lokongo lonkina oko ntongo le baswa. ³¹Yaaka Paolo atepetele kapitani la pe baloi nde ndee, soo nko bane batikake oni baswa, laa ye, nyo ntaboyosono mbika-bika ye. ³²La mbisa baloi babeke beliko be ebeye, pe bakesisene. ³³Yaaka ngeng'eki mpendu eya mpika la nzombwa, Paolo apake ilako ok'ole bankumela ndee bale biemba. Atepetele ndee, Lane ele losio lo diomu la binei, yemba ndeke-leke ye, bosokina biemba la elikia. ³⁴Kio kiekio ngako, mepa ilako akoboko mi mie bolekeke efula, ibango lobo lone lole l'itina li lobiko lo nyo. Nkia booso bomo bo lobo lo ntabongoyima ye. ³⁵Ngeng'eki nde asoseya ntepetele ngako, apose efula, apake Wangi bitelia oko besa ba boankumela, akeyatole, pe abangake ndeke-leke. ³⁶Boankumela pe ba bae nkusa, bapose bifula pe babangake ndeke-leke bo nkika. ³⁷Soankumela oko baswa tolili bato benkama bepetele la bosambiale la bato basamalo. ³⁸Ngeng'eki bo basonyota la ile, babokake basangu oko losi la nkisena bolito boka baswa. ³⁹Ngeng'eki mpendu esoyombwa wee, batii ba baswa ntaadimbetelake nse lesobeleme la ye, yaaka bayeleke ikumba limo oko mbongo le bekongo, ngako balangake nzotia baswa ako kio ndieko, laa pe bangoyosono. ⁴⁰Ngako babeke nkamba bi nkongo binkumela, balaliake nkia la nkongo nk'oko losi, pe oko kio ngengo eko basotole biamba benkuma be yeeenda. La mbisa banangole esenda oko ntongo le baswa la ndala wemba, ngako pe babengake kio mbongo eko. ⁴¹Yaaka bayiake oko ndie lepomala ndosi bipele, pe baswa bakakema. Ndumbu le ntongo le baswa ekakeme nta wembu wuke, pe ntekekalake nkia mfukasana ye, yaaka nsoli le mbisa le baswa ebangake nsukwa la nguya eka boketi. ⁴²Baloi baliki la mposa boe badiake bawute, ibango bayokake bomo boe nkanga bamo baabo ntaasolota oko losi. ⁴³Yaaka Kapiteni le bo aliki la mposa le mbikie Paolo, ngako aboye waango boobo, pe apake munya nde ndee, ntongo, bane ba yeba nyanya-nyanya bakaboke oko losi babenge mbongo, ⁴⁴pe la mbisa bane bangotikala, bamo bawute babaya, bamo pe bawute biemba bi baswa. Ngako boankumela bayiake oko mbongo.

28

¹Ngeng'eki so tososia, tolimbetelake soe mbongo eko eliki mbongo le Melita. ²Bato baka kio ndieko batokelake boboto wuke. Bakatiake twe, pe batosaangale soankumela la dilo wuke ibango eliki pe la mbula pe la mpio wuke. ³Paolo akosiake

ebolo le nkini, pe akeboke oko twe, yaaka eliki la nzo lina itupa lekofunzoa yima oko nkoni biko ibango la twe, pe elameme oko lobo lo nde nke-nkee. ⁴Eki bato bako basoyene kio nzo eko ndanema oko lobo lo nde, bakatepele boe, Nko solo boto one ale ediaka bato! Nkia asobika oko losi, yaaka bakolami ntalongoyosono la ndalie nde la bokolo ye. ⁵Yaaka nde afukise nzo oko twe, pe ntatolo wale ye. ⁶Yaaka bo balendake boe laape bienge bingoyama, laape angowa nkanyomola. Ngeng'eki bo basolendela edie, bayeneke boe ntengia nkia lobo lomo lo bobo longokelwa ye, bakalomole bebonda la ntepela boe, Nde ale wangi. ⁷Mpika la kio ndie eko, eliki la itia lika bondwa kio esanga eko lina li nde Pubelio. Nde pe atoyambe oko lowulu lo nde, pe Atotamie ako la boboto wuke nsio bisato. ⁸Papa eka Pubelio akononoke isakema pe wale oko ibale. Paolo ayotwe swe oko lowulu lo nde, abotitie, aosangie babo, pe aobikie. ⁹Oko mbisa eka lobo loko, bato bankina bakokonoko oko nza eko bayake ok'ole nde pe babikake boankumela. ¹⁰Batoteliake la bitelia bi wuke, pe ngeng'eki so toyimake ako, bayotiake biemba biki so tokambake oko baswa. ¹¹Oko mbise benzali besato toyimake ako la baswa ba Alesandulia lina Mboo ndia Mpia, baswa bako baliki ako edie wuke la ndendela bonzali bo mpio. ¹²Tosekeme oko Salakusa pe toliki ako nsio bisato. ¹³Toyime ako pe tose oko Legio, pe oko mbise losio wembo bokoyimaka ngele bobangake mfumpa-mfumpa, pe oko losio lo bipele toyiake oko Puteoli. ¹⁴Topomalake soa bambale ako, pe batobesie bese toyale soa bo nsio bisambiale, la mbis'eko toyiake oko Loma. ¹⁵Bambale bakoliki ako bayoke nsango biso, pe baye kuu nko Yango le Apio, pe kuu mko Betumba-Besato la mpomala la so. Ngeng'eki Paolo asoyene, ateliake Wangi wuke akandake lomo. ¹⁶Ngeng'eki so tosoyia oko Loma, bapake Paolo ndie le nzala-yala le nde-nkika, la pe boloi bomo la nkenge nde. ¹⁷Oko mbise nsio bisato abesiake bingambi bi Bayuda mpomala la nde. Eki bo basa kosama, aatepele ndee, Bambale, mi nkia ntikelili lobo lomo lo bobo oni ibotwa liso, laa pe bekengo beka bankaka ba so mpita ye, nsakopawua bowute oko babo baka Baloma ba Yelusalema. ¹⁸Oko mbise nzubole mi, bakanake boe bantungole, ibango ntabayeneke nkia lobo lomo lokolama la iwa ok'ole mi ye. ¹⁹Yaaka Bayuda baboye, ngako ekolamake la mi nko nse ok'ole Kaisala, yaaka ntingia nkia lobo lomo lo funda mi ibotwa limi ye. ²⁰Kio kiekio, nsoebesiasa nyo l'itina mie meyene nyo, pe tosimole mia nyo, ibango bankokoso bone bo tungi la mi, bole l'itina lika ilikia eka Bayisalaale. ²¹Yaaka bo baokalole boe, So ntatobali bekanda be yima oko Yuda lama la wu ye. Nkia la pe omo lo bambale ba so ntayili nsangele so bontika la pe ntepele so lomo lo bobo l'itina li wu ye. ²²Yaaka so tolia mposa le nzokitie batangeli ba wu oko munya bo wu nkika, ibango l'itina lika ekinda ene, loyebana ok'ole so loe, eboywa oko ndie binkumela. ²³Bakolimiake isilo li mpomala boa nde, pe oko lo losio loko bo bakolimiake ileno, bato wuke bayake oko lowulu lo nde. Aalimbolake nta itina lika Bonkumu boka Wangi, yima nko mpendu kuu nko botio, pe aatepelake polele dweli lo lami mbo bika Yesu la Bekengo beka Mose, la pe mbo bika babambi. ²⁴Bankina bayambake mbo biki nde atepelake, bamo pe baboyake nzamba-yamba. ²⁵Oki bo ntababongoko nzokana, bakalamole. Yaaka Paolo atepelake lobo lone lonkina nde ndee, nko solo Elimo le Tee atepelake ok'ole bankaka ba nyo oko munya boka babambi Yesaya nde ndee, ²⁶leka osotepele bato bako wue, bongoyoka oko batoyi yaaka ntabongowuta itina ye. Bongolenda la beso yaaka ntabongoyene ye. ²⁷Ibango bebonda beka bato bane besakoyenza la wembu, bayokili la batoyi ba bodito, pe basolipa beso ba bo, l'itina boe nkanga ntaasoyene, pe nkanga ntaasoyoka la batoyi, pe nkanga ntaasowuta itina oko bebonda, nkanga pe ntaasoyitia boe mabikie. ²⁸Ngako ekolama la nyo nzeba-yeba nyoe lobiko lone loka Wangi losakotomwa ok'ole ngendia, ngako bo pe bangoyoka. ²⁹Eki nde asoseya ntepele mbo biko, Bayuda bakayalomole, pe bakelake biango be wembu ok'etetei le bo. ³⁰Paolo aliki edie lenene mpela bipele bombondo oko lowulu lo nde nkika lo mfutela, pe ayambake bato bankumela bakoyaka ok'ole nde nko la dilo, ³¹alakake bato mbo bi bonkumu boka Wangi pe asangelake bato bentika beka Yesu Masiya nta polele, pe nteliki nkia la boto lokoopekela ye.